5-a Jaro. N-o 258 APERAS SEMAJNE 12. Septembro 1929

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanti	SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e	ADMINISTREJO: Kolmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerhner

La nesolvita problemo de la Riparpagoj

Kvankam la mondmilito finiĝis jam antaŭ pli ol 10 jaroj, la kapitalistoj diversnaciaj ankoraŭ ne interkonsentis inter si, kiel disdividi la rabitaĵojn elakiritajn de la prirabita nacio militvenkita — Germanio. En 1919 la venkintoj decidis postuli de Germanio la tutan militkoston, la "riparojn" por ĉio, kio estis detruita de la militintoj dum la antaŭirintaj kvar jaroj. Ili volis "devigi Germanion pagi", kaj kalkulinte ili fiksis tiun pagon je sumo de 120 miliardoj da dolaroj.

En 1921 la Komitato el Ekspertoj venis al la konkludo, ke oni tro alte taksis la sumon kaj ke eblas akiri nur 33 miliardojn da dol., t. e. ĉ. ¼ de la antaŭa sumo. Denove en jaro 1924 alia Komitato el Ekspertoj kreis la planon de D o z (Dawes), kiu, en 5 jaroj, depost 1929 devus provizi ĉiujare 625 milionojn da dolaroj por nedifinita periodo. Tiu ĉi plano reduktis la tutan pagsumon al 20 miliardoj da dolaroj.

Nun, en la unua jaro, kiam laŭkontrakte plene ekfunkcias tiu ĉi Dozplano, la ekspertoj eltrovis, ke eĉ laŭ tiu ĉi plano la sumoj estas tro alte fiksitaj por ke la pagoj estu plenumeblaj. Kaj ili kreis la plej lastdatan planon, la J a n g(Young)-planon. Nun ili postulas, ke Germanio pagu ne 625 milionojn, sed nur 513 milionojn da dolaroj ĉiujare dum 37 jaroj, kaj 42,5 milionojn por sekvantaj 21 jaroj: sume do 14 miliardojn 435 milionojn da dolaroj.

De 120 miliardoj ĝis 14 435 estas okazinta granda forglitado suben... Kial la venkintoj decidis tiele? En 1921 la subenglitado okazis, ĉar potenca revolucia ondo travagis Eŭropon tuj post la militfino. La Doz-planon de 1924 eldevigis la revolucia situacio en Germanio dum 1923. Tiu ĉi lando minacis "ruĝiĝi", "bolŝevikiĝi", kaj la financistoj de Britio kaj Usono rapidis pruntedoni 200 milionojn da dolaroj por helpi al la germania kapitalismo restariĝi.

Nun, en 1929, post multe da diplomataj klopodoj en Lokarno ktp., por allogi Germanion partopreni en bloko kontraŭ-sovetia kaj samtempe formi unuon de l' kreditprenintaj nacioj kontraŭ Usono, rezultis alia provo por solvi la malharmoniojn inter la postmilita kapitalismo. La antaŭa provo elirinta de la brita Kapitalo estis malsukcesa. La nuna plano estas konsiderata taŭga de la usona Kapitalo: ĝi lasas al la aliaj nacioj la antaŭan pagokvoton, dum la kvociento por Britio falis. Tiel Usono izoligas Brition. Tiu ĉi diplomatio klare spegulas la antagonismon de unu granda imperialismo kontraŭ la alia.

Laŭ la decido de "Spa" la venkintoj disdividos la rabitaĵon laŭ jena maniero: Francio ricevos 52%, la Brita Imperio 22%, Italio 10%, Belgio 8% ktp. Ĉar la tuta sumo reduktiĝis, la elcento por Britio falas ĝis 19%, sed tiu por Italio altiĝos, ĉar estas dube, ĉu ĝi akiros ion el Aŭstrio. Krom tio, tiu ĉi elcento helpos al Italio likvidi sian ŝuldon ĉe la aliaj venkint-ŝtatoj.

La venkintoj nun devos forpreni siajn regimentojn el Rejnlando, kaj anstataŭos tiun garantion la Internacia Banko por Repagoj, kiu akceptos la riparpagojn kaj dispartigos ilin laŭ tute regula maniero. Ankaŭ se la pagoj ne atingos la antaŭe difinitan sumon, tiu Banko povos prunti, por ke la tuta afero funkciu glate.

Tiel la riparpagoj estas forkondukitaj el la politika al la financa sfero. La kapitalo por tiu ĉi Internacia Banko estos 100 milionoj da dolaroj.

Germanio devas eksporti pli ol ĝi enportas por pagi tiun ĉi riparsumon kaj rentumon al eksterlanda kapitalo. Ĝis nun ĝi ne eksportis sufiĉe kaj pro tio devis prunti kapitalon por kovri la deficiton. Se tio ofte okazus, tiam la kapitalo postulus pli altan rentumon. Por akiri tiun ĉi rentumon, la kapitalistoj devos pli forte subpremi la laboristojn. Eĉ nun la germana kapitalo pagas 10%-an rentumon kaj Britio kaj Francio duonon; kaj eĉ ĉe tiu alta rentumo ĝi ne ricevas sufiĉe grandan prunton.

Aŭ la Kapitalo pli intense ekspluatos la laborforton de la laboristaro, aŭ pro inflacio plialtiĝos la prezoj, ĉar ekzistos manko da varoj kompare al kvanto da cirkulanta mono.

En ĉiu okazo oni povas antaŭvidi pli akrajn antagonismojn inter la laboristaro kaj la parazita rentularo, kiu nur pasigas sian vivon por pli kaj pli elsuĉi el la laboristaro ĝiajn produktojn, ĝian laborforton. La sinjoroj daŭrigas sian vivadon en lukso kaj komforto, dum la laboristaro ĉiulanda vivas pli kaj pli en kreskanta malriĉeco kaj mizero.

La Jang-plano laste kreita neniel solvas la problemon pri la kapitalista disputado estiĝinta pro aranĝo de l' riparpagoj — ĝi nur haltigas, prokrastas la krizon neeviteblan...

Laŭ div. fontoj kompilis J. F l o w e r.

* * *

La freŝdata konferenco en Hago, jus finiĝinta post baraktado kaj disputado dum kelkaj semajnoj, kiuj vidis ekscite laboregantajn "ekster-politikajn" ministrojn, ekspertojn kaj diplomatojn, ankaŭ ne sukcesis iel mildigi la ĉiamiĝantan krizon aŭ finreguligi la riparpagan problemon. Kontraŭe, elmontriĝis reliefe la profundaj diferencoj inter la interesoj de la diversaj ŝtatoj-kreditoroj kaj ŝuldantoj. La unuopa nacia intereso, la honorpunkto, la obstinado agitiĝis senbride, dum la registaroj estis kunvenintaj sub la pretekstu likvidi la konsekvencojn de la milito. Ne nur nenion ili likvidis, sed eĉ ili pli profundigis kun ia sovaĝa ĝojo, la krizon, kiu premtenas la mondon depost la batalhalto. La tuta mensoga kaj infana mistiko de Lokarno, de la Ligo de Nacioj ktp. estas brute kontraŭdirita de la faktoj. Ĉiu ŝtato volas la pacon kaj la akordiĝon, certe, sed pacon kaj akordiĝon ekskluzive je sia propra profito. La ekspertoj, kiuj devus kalkule sumigi la proponojn kaj demandojn, ne eĉ sukcesis starigi komunan kalkulbazon. Fine la reprezentanto de Germanio (Ŝtrezeman) devis

La Laborista Problemo en Usono

(7-a daŭrigo. Vidu n-ojn 250—257. Fino)

7. Sekvoj de la Telorismo

La plej gravaj sekvoj de la novaj usonaj metodoj ne estas iliaj efikoj sur la produkt- kaj riĉ-disdonadon, sed, vere, ilia influo sur la usonan socian vivon.

La produktad-scienco endanĝerigas la sendependecon kaj la personecon de la laboristoj: efektive, la telorismo, per sia grandega laborsubdivido, kaj per sia studo pri la elementaj movoj, forprenas al la laboristo la teknikajn sciojn, kiuj iam fierigis lin; la nuntempa laboristo ne havas plu iniciaton en sia laboro; la elekto de la iloj, la difino de la metodoj estas fiksataj ekstere de li; kaj li bezonas nur apliki, pasive, la detale donatajn instrukciojn; ĉiu originala provo liaflanke, ĉiu, kiel ajn malgrava, devojiĝo de la fiksata programo, sufiĉus efektive, por rompi la ekvilibron de la produktado. La laboristo troviĝas, tiel, enkroĉita en mekanika dentrado, kiun li devas suferi sen provo ĝin kompreni; tio ĉi finvenigas al degradigo de la laborista funkcio en la industria vivo de la lando, al malpligrandigo de la personeco, kiu povus treege graviĝi. Ĉu Telor eĉ ne diris, ke baldaŭ ekzercita gorilo povus fari la laboron, nune efektigatan de laboristo?

De tiu ĉi aŭtomatismo rezultas ke, en usonaj fabrikoj, la komprenpovo de laboristo estas hodiaŭ malsukcesilo en la vivbatalo: La nuna laboristo estas, fakte, dividata; li kunportas al la laborejo brakojn kaj krurojn, kiujn uzas maŝino, kaj intelekton, kiu restas neaktiva kaj neutiligata! Tiu ĉi homdivido kondukas al doloraj konfliktoj, al malfacilo de konformigo de homo al maŝino, al perdo de energio kaj de produktkapablo. La stultulo, male, kiu kunportas nur al la laborejo tion, kion ĝi povas utiligi, alkonformiĝas pli facile kaj estas pli bona laboristo. Estas interese, pri tiu temo konigi rezultojn de enketo, entreprenita de la profesoro Skot (Scott), pri la rilatoj inter la malkontento de la laboristoj kaj ilia intelekto. La malkontento estis mezurata per la ofteco de la foriro de la laboristoj el la minejo kaj la intelekto per la sukcesoj de la laboristoj en la publika lernejo. En la metiejo, ariganta la kvalifikitajn laboristojn, la malplej inteligentaj havis forir-oftecon de 89%, la mezvaloraj de 60%, la tre inteligentaj de 80%; la mezvaloraj estis, do, la plej kontentaj. En la fandejo, kontraŭe, en kiu plimulto da ne-kvalifikitaj laboroj apudas kelkajn tre kvalifikitajn okupadojn, la malsuperuloj kaj la superuloj estis kontentaj, la mezvaloruloj foriris. En la inspekto, senkonscia kaj unutona laboro, la forirofteco, malgranda ĉe la malbonuloj, kreskis kaj atingis 100% ĉe la inteligentuloj; fine, la mezonombro por la tuta fabriko donis forir-oftecon da 30% por la stultuloj, da 50% por la mezvaloruloj, da 79% por la inteligentuloj. L a p l e j s t u l t a v i r o e s t a s, d o, l a p l e j m a l ŝ a n ĝ e m a k a j l a p l e j k o n t e n t a l a b o r i s t o; li estas la laboristo plej dezirinda por la fabriko, kaj pluraj kompanioj komencas ekzamenigi la laboristojn por m a l a k c e p t i la inteligentulojn. Aliaj, kiel la "U. S. Rubber Cy." dungis "spirite kriplajn" fraŭlinojn, kiuj, post taŭga edukado, aperis kiel plej bonaj laboristinoj.

La telora sistemo necesigas s t u l t a j n k a j o b e e m a j n laboristojn: la personara direkcio prenas sur sin elprovi ĝin: la okupopeto, devigante la virojn sciigi la nomojn kaj la adresojn de iliaj antaŭaj mastroj, permesas facile starigi nigrajn listojn kaj fermi ĉiujn pordojn al la tro riskemaj rimarkinduloj.

Preparado de l' laborista spirito konforme al la kap. interesoj

La provoj pri juĝokapablo, reale pri socia konformismo, permesas la eltrovon de mezkvalitaj inteligentoj, pretaj akcepti pri ĉiu temo la opinion de la plejmulto; la mastra edukado, insistante nur pri akirado de teknikaj konoj, detenas la laboristojn de ĝenerala kulturo, kiu ilin devigus al mempensado. La fervorigado por sportoj estas bonega ekzemplo de deteno de batala instinkto, kaj ĝia publika celo estas la okupado de la laboristoj post eliro de la laborejo kaj malhelpado al la diskutoj pri laborkondiĉoj. La fabrika ĵurnalo provas direkti la penson de la laboristoj en la "bona direkto"; la partoprenado al la profitoj, la kasoj de interhelpo, la sistemoj de pensio, dependantaj de la laŭkaprica volo de la kompanio, metas la laboristojn en staton de kompleta dependeco, koncerne al la mastroj. Fine la kontrolado pri la legaĵoj de la laboristo, pri liaj rilatoj, lia ripozo; la observado pri lia familia vivo, la morala kaj religia propagando, farata sub la patroneco de la entrepreno, provas trudi al la laboristoj difinitan idealon de vivo kaj la filozofion de la mastroj.

Kaj, kia filozofio! Ĝi estas resumata per 2 vortoj: "Moraleco riĉigas!" Fakte, la usonanoj opinias, ke moralo kaj religio estas stimulantoj al produktado, do al riĉigo. — La famaj mastroj en la Sudo kaj Okcidento intense propagandas pri religio ĉe siaj laboristoj. Ĉar oni diris al mi plurajn fojojn: "Post pasado de predikisto, la laborista produktokvoto pligrandiĝas de 10 ĝis 15%".

La ĵurnalo de grava teksa entrepreno en Karolino konsilas al laboristoj jene: "La fama statistikisto Bolson montris, science, ke la filoj de pastroj havas ŝancon 77,22 fojojn pli grandan iĝi milionuloj ol la filoj de aliaj familioj. Tio estas, ĉar religia edukado pli vigligas la karakteron, kaj karaktero estas nepra kialo de sukceso. — Gepatroj, vi eduku religie viajn infanojn; se ne, vi forprenas al ili ŝancon de sukceso."

Dum kunveno de "Rotari-Klubo" en Denver, mi mem aŭskultis paroli la prezidanton de la Asocio por la plivastiĝo de "Dimanĉa lernejo" laŭ 4 vidpunktoj: 1. Usono, granda industria lando, bezonas ĉef-industriistojn. 2. Por esti ĉef-industriisto, oni nepre devas esti energia, maldrinkema, kuraĝa kaj ĉasta; 3. Kristanismo kreas tiujn virtojn. 4. Do vi devas kristane eduki viajn infanojn. — Dio estas nur "Ford-igata" laboristo, kiu produktas amase la virtojn bezonatajn de l' kapitalista reĝimo. Usonaj industriistoj, starigante en la unuan vicon la sciencon de la produktado, alvenas al la konsidero, ke la vivo de la laboristo ekster la fabriko devas esti nur preparado al laboro; la familia vivo, la legado, la ripozo, la distroj devas nur celi la renovigon de l' psikologiaj kaj fizikaj fortoj de la viro, por ke li povu denove energie labori. Serĉante la kompletan organizadon de la vivo ĉirkaŭ la ideo de l' produktado, ili forgesas, ke la laboristo estas ne nur produktanto, sed ankaŭ patro, civitano, kaj ĉefe h o m o, kiu, post akiro de sia ĉiutaga pano, rajtas pretendi kelkajn horojn ne nur de ripozo, sed ankaŭ de neprofitema aktiveco.

8. Konkludo

Tie aperas klare la plej grava rolo de laborista sindikato. Tiu ĉi efektive ne nur provas elakiri por siaj anoj altan salajron kaj bonajn laborkondiĉojn, sed ĝi ankaŭ proklamas la sendependecon de la morala kaj intelekta vivo de la laboristo kaj ĝin protektas kontraŭ la provoj de mastra superregado.

— Kontraŭ la mastra filozofio, kiu celas la detruon kaj la forklinon de ĉiuj intelektaj kaj moralaj valoroj — la sindikato, per plivastigado ĉe siaj anoj de klaskonscio, kontraŭstarigas sendependan filozofion, devenintan de viv- kaj labor-kondiĉoj de la laboristoj.

Kompiltrad. de Alĝeraj Esperantistoj.

---

revojaĝi Berlinon sen la liberiĝo de Rejnlando[1] kaj devis krome surpreni novan financan ŝarĝon, kio signifas sukceson por la germanaj naciistoj, konfuzon ĉe la nuna ministraro. Rezulte montriĝis krizo inter la malnovaj kunliganoj, Britio unuflanke — Francio, Italio, Belgio, Japanio aliflanke; krizo inter Germanio kaj ĝiaj kreditoroj. Tio estas la ĥaoso. Neniam en Eŭropo regis tiom da konfuzo, kiom en la momento, kiam oni anoncis la ĝeneralan likvidiĝon de l' ripar-problemo kaj la formiĝon de Unuigitaj Ŝtatoj de Eŭropo...

[1] Pri la trupliberigo de Rejnlando fine okazis interkonsento en lasta momento.

LA KLASBATALA SITUACIO EN BULGARIO

La krimeca ludo pri amnestio

Dum la lastaj jaroj la batalo pro plena kaj senkondiĉa amnestio akiris karakteron de vera tutpopola-batalo. La laborista klaso kaj aliaj laboruloj ne apartigis kaj ne apartigos la batalon por amnestio politika de la ĝenerala klasbatalo kontraŭ la faŝista diktatoreco. Kaj tio ja estas tute regula. Precipe klare montris tion al la amasoj la lasta "amnestio", kiu tute estas saturita per terura klasvenĝo. Sed tiu amnestio meritas intereson ankaŭ de alia flanko. Ĝi estas intime kunligita kun la militaj planoj de la bulgara burĝaro. Tio baldaŭ evidentiĝos. La donita amnestio ne estas tiu, kiun postuladis, por kiu bataladis la tuta bulgara popolo. La reganta "demokratia konkordo" (kia ironio! "demokratia" faŝismo!) amnestiis la pogromplenan politikon de la dummilita ministro-prezidanto Radoslavov. Per tiu ĉi amnestio la "Konkordo" deziras pretigi la vojon al novaj politikaj kombinoj, al nova reganta burĝa bloko, pli konvena por la morgaŭa milito.

La popolo estas evidente kontraŭmilitema kaj tio rezultigas la blokiĝon de l' burĝaj partioj. La amnestio liberigas ankaŭ ĉiujn krimulojn, kiujn uzis la burĝaro en sia militiro kontraŭ la popolo. Ili, la murdistoj, estas necesegaj al ĝi por dronigi en sango ĉiun popolan ribelon morgaŭ, kiam eksplodos la milito. La liberigo de kelkaj politikaj malliberuloj (kiuj jam finsuferis sian kondamnon) kaj de kelkdekoj da politikaj elmigrintoj celas kaŝi la krimajn planojn de la burĝaro. Dume la politikuloj restas en la malliberejoj; la kelkmila politika elmigrintaro staras antaŭ la fermitaj ŝtatlimoj. Kaj ili ja estas la plej bonaj batalantoj kontraŭ la milito. Sed la burĝaro bone faris la konton! La lasta "amnestio" signifas militon! Jen sekvas traduko de alvoko de la Centra Komitato por Amnestio en Sofio (presita en la unua n-o de ĝia organo "Amnestio"):

Alvoko al la klaskonsciaj laboristoj kaj laborulaj amasoj de la mondo,

al iliaj politikaj, ekonomiaj kaj kulturaj organizoj, al ĉiuj subpremataj popoloj, al la honeste pensanta intelektularo de la mondo. Proletoj k civitanoj! Jam ses jarojn en nia lando furiozas la sangmakulita faŝismo. Miloj da bravaj kaj sindonaj idoj de la laborula popolo pereis dum la civila milito, kelkaj miloj suferegas fremdlande, kaj pli ol 800 laboristoj, vilaĝanoj, junuloj, intelektuloj k. s. putras en la faŝistaj malliberejoj. Neniu lando kaj neniu revolucia epoko donis tiom multe da viktimoj, kiom donis la bulgara popolo en sia batalo kontraŭ la faŝista diktatoreco. Tiu grandega, sed tragedia fakto movis la amasojn en Bulgario, ribeligis la konsciencon ankaŭ de la popoloj de la tuta mondo, kaj ili superŝutis la reakciularon ĉe ni per multnombraj kaj justaj protestleteroj. Sed ĉu ĝi turnis atenton al tio? Kutimiĝinte al la sanga sadismo la faŝista reakcio donis amnestion ne al la viktimoj de la blanka teroro, sed al iliaj murdistoj. La grandega plejmulto da politikuloj restos en la malliberejoj, la elmigrintoj suferados ankoraŭ.

Laboristoj, civitanoj! La stato en Bulgario estas terurega. La malbono, kiun portas al ni la faŝista diktatoreco, estas neelportebla. En nia batalo kontraŭ ĝi ni esperas je la popolaj laboristaj kaj vilaĝanaj fortoj, sed ni petas ankaŭ vian moralan kaj materian helpon. La bulgara reakcio estas kuraĝigata de la eŭropa faŝismo. Helponte la bulgaran popolon en ĝia malfacila batalo kontraŭ la faŝismo, vi mem helpas kaj daŭrigas la batalon kontraŭ la diktatoreca reĝimo

en viaj propraj landoj. La batalo kontraŭ la faŝismo kaj blanka teroro estas batalo kontraŭ la politika perforto de l' internacia Kapitalo, kiu planis siajn urĝajn taskojn laŭ naciaj sektoroj. Donu al ni vian helpon!

La imperialistoj pretigas Bulgarion kiel bazon por la pretigata milito kontraŭ Sovetio kaj tiucele diktis la amnestion al Ljapcev. La amnestio montras la alproksimiĝantan militaventuron. Ĝi montras, ke por la sango de l' bulg. popolo la prezo estas antaŭpagita. Dependas de ni kaj de la forto de l' ĉiulandaj proletoj, ĉu ni permesu, ke ripetiĝu nova jaro 1914.

Proletoj de la mondo! Plifortigu la batalon kontraŭ la blanka teroro en Bulgario, okazigu amas-kunvenojn kaj manifestaciojn kaj aŭdigu laŭtan voĉon por:

Plena kaj senkondiĉa amnestio; ŝtata subteno al la suferintoj de l' blanka teroro; forigo de la Leĝo por defendo de la ŝtato; leĝigo de Bulg. Kompartio kaj Bulg. Komjunula Unuiĝo; kontraŭ la pretigata milito kontraŭ Sovetio, en kiu Bulgario ludos la rolon de fia dungito; kontraŭ la faŝista diktatoreco; por la regpotenco de laboristoj kaj vilaĝanoj. For la sangplenan reĝimon en Bulgario! Al batalo kontraŭ la faŝismo kaj ĝia diktatoreco! Adreso de l' Komitato: D-ro Ivan Klincharov, pl. Pozitano 1, Kluba na Rabot. partia, Sofio.

Trad. Satanido.

Striko!

La klasaj lab. organizoj nialandaj, precipe la sendependaj sindikatoj, estas metitaj en esceptan staton duonleĝan. Malgraŭ tio strikondo superŝutas la tutan landon kaj ŝajnas, ke ĝi pli kaj pli grandiĝos. La signalon donis la tabaklaboristoj, el kiuj tridek mil strikis dum unu monato (vidi en "S-ulo" n-o 248) kaj rezultigis pligrandigon de l' salajroj kaj plibonigon de l' laborkondiĉoj. Kuraĝigitaj de tio, ankaŭ la teksistoj en unu el la plej gravaj teksfabrikaj centroj, la urbo Sliven, ĉ. 2000 personoj, ekstrikis kaj decide, kuraĝe kaj sindone bataladas sub la standardo de l' sendependaj sindikatoj. La tuta perfort-aparato de l' regantoj estas uzata, — vane. En Ruse strikas same la panlaboristoj kaj batalas sukcese. En la laborejoj de multaj urboj la laboristoj nur iniciatis strikon kaj la mastroj kontentigis iliajn postulojn. Kompreneble ne ĉie okazas tiel. Sed, kiel ajn, — la laboristaj amasoj moviĝas. Satanido.

La Milito venas

Okaze de la 1-a de aŭgusto, kun admirinda akordo, ĉiuj registaroj eŭropaj uzis ĉiujn rimedojn por malsukcesigi la projektitajn manifestaciojn kontraŭ la venanta milito. Kaj kontraste al la ĉiama opinio pri la larĝ-spiriteco en Francio reganta, estis la regantaro de tiu lando, kiu plej akre atakis la revolucian laboristaron. En Parizo, la policestro petis helpon de la ĝendarmaro kaj de la armeo. Pluraj dekmiloj da ordregigantoj dejoris ĉie, kie amasiĝo povus ebliĝi. Ordonoj tre klaraj estis disdonitaj. Se necese: pafu. Ĝojeme, post longdaŭra maltrankvileco, la gazetoj raportis pri la manifestacia malsukceso. Estis kiel dika pesilo falinta for el super iliaj kapoj.

Sed kiel oni povus starigi imponan manifestacion, se oni leĝe malpermesas ĝin, se oni enkarcerigas ĉiujn gvidantojn, se oni arestas la ĵurnalistojn, se oni minacas per neapero la revolucian gazetaron? Tio okazas en lando, kies maksimo estas: Egaleco, Frateco, Libereco! Libereco? Ĉu oni povas doni al tiu vorto alian sencon ol sencon primokindan?

Kial la loĝantaro de Francio, kiu tiom facile malamas la italan Musoliniaĵon, kiu estas preskaŭ preta, dank' al pagata gazetaro, militi kontraŭ Italio, povas akcepti tiun subpremadon? Ĉu ekzistas vera diferenco inter la reĝimo reganta Italion kaj tiu sub-reganta Francion? En Italio la faŝistoj agas malkaŝe, en Francio ili agas hipokrite. Jen la nura diferenco.

Francio, kiun ĉiuj eksterlandanoj iame opiniis akceptema, liveras ĉiutage al la itala, hispana, jugoslava faŝistaro laboristojn, kies nura krimo estas batali pro sia idealo. En ĉiuj eŭropaj leĝaroj oni provas konsiderigi kiel ordinaran malbonagon, — malobeon al la registaro, malsubiĝon al la reĝimo. Oni volas,

ke tiuj "krimaj agoj" estu punataj laŭ la Puna Kodo.

Kaj dum oni arestas en Parizo kaj en ĉiuj aliaj urboj laboristojn batalantajn kontraŭ la milito, Francio sendas siajn ministrojn al porpacaj kunvenoj kaj donas al ili la altestimatan rolon de Batalanto por la Eterna Paco. (Se ne estus la momento tiom grava, oni povus longtempe ridegi pri tiu komedio.)

Paco! Jam depost dek jaroj vane la financistoj kaj diplomatoj serĉas la formulon de konvencio firma, kaj ĉiufoje alia plano estiĝas. La milito estas konsekvenco normala de la kapitalismo. Ĝi estas kunekzistanto nepra de la imperialismo. Oni povas prokrasti, sed ne malebligi ĝin. La ĝenerala ekonomio tutmonda kondukas absolute al militoj. Nur temas pri kia milito? Kontraŭ kiu? La kapitalistaro scias bone, ke milito estas multekostega, kaj kompreneble ĝi hezitas kaj serĉas valoran pretekston[1] por militi, nur kiam la ekonomia situacio estas senelira.

Pro la grandaj bezonoj kaŭzitaj de la lasta milito, la ekonomia situacio nuntempa ne ankoraŭ maturiĝis ĝis tia stato. Sed la tutmonda kapitalistaro envias Sovetion, furiozas pri la tro longa regado de la Laboro kaj konscias pri la nesufiĉaj profitoj por ili el Sovetio.

Sed kiel ataki Sovetion? La kontraŭuloj ne forgesas, ke Sovetio trovas en la ĉiulanda laboristaro multajn subtenantojn kaj ili timas, ke okaze de milito kontraŭ Sovetio multaj laboristoj ekribelus. Antaŭ ĉio ili volas silentigi la gvidantojn, ĉu per mono, ĉu per karcero. Ili atakas nuntempe Sovetion, sed en sia propra lando. Ili volas detrui la simpation al la Sovetia frataro, por ke pli sentime ili povu ataki Sovetion mem.

[1] Kiel la duobla mortigo en Serajevo dum 1914, organizita de la serba registaro, laŭ la instigoj de la brita registaro kaj kun la konsento de la franca registaro. — L. B.

K-doj, la milito prepariĝas kontraŭ la sola lando gvidata de la Laboristaro. Apartenas al ĉiu klaskonscia laboristo pretiĝi al la defendo de siaj fratoj. Francio anoncante la kreon de Unuiĝintaj Ŝtatoj de Eŭropo, silentas pri sia intenco, la kreo de Eŭropa Bloko kontraŭ Sovetio. Tiu ekmilito povos okazi baldaŭ. Kompreneble oni ne povas precizigi. Sed ni pretigu niajn armilojn por defendi nian laboristan klason.

Léon Bergiers.

La "nacia festo" en Hispanio

La bovobatalejo estas plenplena. La homamaso preskaŭ ne povas ekmoviĝi pro lokomanko. En la spektaklobalkonoj belaj virinoj elmontras siajn ĉarmojn. La lukse broditaj silkaj manteloj karesas la karnon de tiuj virinoj, kiuj ne povas kaŝi la voluptemon reflektitan en iliaj okuloj, kaj la viroj rigardadas ilin avide, seksdezir-plenaj.

La suno ruĝigas tiom la vizaĝojn, ke eĉ la ruĝaj diantoj, metitaj en la hararoj de la virinoj, suferas pro envio. Ĉie estas koloroj, lumoj kaj ĝojo.

Mankas nur kelkaj minutoj por komenci la spektaklon, kaj la homamaso senpacience bruas. Persono preterpasanta kaj nekonanta la aferon, kredus, ke tio ĉi estas roma koliseo[1] kaj ke centoj da malsataj leonoj muĝadas samtempe, seninterrompe.

Ju pli alproksimiĝas la komenc-momento, despli forta fariĝas la bruado. Tie ĉi kaj tie estas viglaj diskutoj pri toreadoraj aferoj, kiuj ofte finiĝas per batoj kaj partopreno de la polico. —

Tuj komenciĝos la festo. Orkestro plenigas la aeron per gajaj kaj viglaj melodioj. La suno, la koloroj kaj la muziko preskaŭ ebriigas la ĉeestantaron, kaj la senpacienco suferigas la spiritojn.

Fine aperas la toreador-amaso, riĉe kaj multkolore vestita. Unuavice la tri toreadoroj — nomitaj lertuloj —, post ili la helpantaro, kaj ambaŭflanke la ĉevaloj kun la rajdistoj-pikistoj. Subite eksplodas tondra manbatado. La toreadoroj rondiras kaj salutas la ĉeestantaron. Iom post iom la bruo ĉesas. Ĉiu toreadoro estas preta.

Trumpetsono anoncas la aperon de la unua bovo. Per rapida kuro ĝi alvenas mezen en la rondan ejon. Certe ĝi kuris tiom rapide, ĉar ĝi kredis alveni al iama herbejo, sur kiu ĝi libere paŝtadis sin; pro tio ĝi rigardas ĉirkaŭen mirigite, sed nur dum momento.

Miloj da brilantaj okuloj kaj la koloraj drapoj de la toreadoroj ekscitegas ĝin kaj decidigas ataki. Sed la toreadoroj estas tre lertaj kaj facilmovaj. Malmultaj centimetroj mankas, por ke ĝiaj kornoj tuŝu ilin. Tio ĉi plimultigas ĝian furiozon kaj tie estas la ĉevalo — se oni povas nomi tiel tiun osto-amason — blindigita per bandaĝo, por ke ĝi ne forkuru.

La bovo levas la kapon, flaras la aeron, rigardas dum momento la estontan viktimon kaj kuras rekte al ĝi, sed la pikilo de la rajdisto trafis ĝian dorson. Ju pli ĝi antaŭenpuŝas, despli ĝi suferas. Ĝi malantaŭeniras kelkajn metrojn kaj reatakas, sed tiom furioze, tiom rabisufere, ke la pikisto ne povas eviti la potencan puŝon. Li kaj ambaŭ bestoj falas sur la sablon. Tamen la ĉevalo ne mortis; du truoj estas videblaj je ĝia ventro kaj la internaĵoj elpendas. Oni ilin reenmetas kaj kudras la truojn. (Oni devas ŝpari ĉevalojn!) La bovo atakas denove, ĝiaj kornoj alifoje eniras ĝis la fundo de la ventro de la ĉevalo kaj ĉi tiu ree falas por ne plu lev-

[1] Cirka rondkonstruo.

El mia vojaĝa taglibro

Tra Sovetio

La sekvantaj linioj estas skribitaj de usona K-do, kiu proprainiciative faras viziton al Sovetio, por studi la tieajn viv- kaj laborkondiĉojn. En letero, kiu akompanis la subajn vojaĝajn impresojn, al la redakcio, la K-do diras, ke li sen iaj malfaciloj havas okazon viziti ejojn, paroli kun homoj oficialaj kiel privataj kaj plej ofte eblas konatiĝi kun la vivo per rekta kontakto. Li penas vidi, kiel la homoj vivas, kiel ili pensas kaj ĝenerale, kion povas lerni en Sovetio ekonomia studanto venanta tien por pristudi socian sistemon, kiu povus doni rezultojn pli feliĉajn ol donis kapitalismo. Li diras, ke se li analizas la situacion kaj juĝas la kondiĉojn relative, akorde kun la tiea civiliza nivelo (kompreneble ne komparebla kun vivo en landoj okcidentaj), nur unu konkludo rezultas: ke la lando materie, socie kaj kulture per grandaj paŝaj antaŭeniras. "La mana laboristo kaj terkulturisto estas privilegiita kontraŭ la mensa laboristo. Tiurilate multaj malfaciloj okazas, kiuj tamen estas klarigeblaj". Jene li juĝas pri plej multaj ekskursantoj al Sovetio (li mem scias la rusan lingvon!): "Bedaŭrinde la plej multaj ekskursantoj ne scias, kiel vidi, ne konas la lingvon, restas sur la ĉefa linio timante eliri, estas preskaŭ blindaj inter siaj nazoj, venas ĉi tien kun difinitaj konkludoj. Ili returnas hejmen kaj skribas librojn kompreneble tre malproksimajn de la faktoj veraj."

Bogorodsk (Niĵni - Novgoroda gubernio). — Post kvin semajnoj de vojaĝado tra Sovetio mi ŝancis enfali tiun ĉi negrandan urbon. Ĉar mia ĝisnuna vojaĝado pasis ĉefe tra centraj urboj, tiu ĉi vizito estis tiom pli interesa por mi. Pri la gastameco de rusoj mi jam delonge aŭdis; la amikeco de esperantistoj ankaŭ konata estis al mi, sed mia sperto ĉi tie estis aparte interesa. Persone invitita de juna esperantisto, K-do Kulagin, socie aktiva loĝanto de ĉi tiu urbo, mi havis la eblon en mallonga tempo konatiĝi kun la esp-a, samkiel ĝenerala vivo en tiu loko. Lia domo kaj tempo estis je mia dispono.

Antaŭ du jaroj esp-o estis ne pli multe konata en tiu urbo ol la koloro de la dimanĉaj vestaĵoj de la popolo sur planedo Marso. Antaŭ unu jaro K-do Kulagin memstare eklernis la lingvon, fortege ekinteresiĝis pri la ideo de lingvo internacia kaj tuj formis societon. Nun ĉ. dudek personoj konas la lingvon, kelkaj parolas flue, multaj lernas esp-on. Aparte interesa estas la fakto, ke ĉiuj scias pri ĝi kaj rigardas ĝin kun entuziasmo. En la baldaŭa estonto esp-o estos instruata en la popolaj lernejoj. La urbestro mem en la tago de mia alveno abonis korespondan kurson en esp-o.

La urbo mem multe progresis socie kaj materie en la lastaj kelkaj jaroj. La nuna loĝantaro nombras ĉirkaŭe dudek mil. personojn. La ĉefa okupo estas la leda industrio. Antaŭe la industrio restis en la manoj de kelkaj privataj fabrikantoj kaj ankaŭ granda nombro el hejmfabrikantoj, kiuj laboris en siaj domoj, en tre malhigienaj cirkonstancoj. Ofte unu granda ĉambro servis kiel manĝejo, dormejo, ledpurigejo kaj ĝenerala ledlaborejo. Nuntempe tiu industrio estas koncentrita en kelkaj grandaj fabrikoj registaraj kaj kolektivaj.

En la maniero de administrado kaj laboro la kolektivaj laborejoj ne multe diferencas de la registaraj. Ĉiu kolektivano enportas malgrandan sumon ĉe

iĝi. Piedtremetado evidentigas tujan morton...

Jen du malamikoj pro devigo. La homoj metis unu kontraŭ la alian, du noblajn bestojn, por satigi siajn sovaĝajn instinktojn. Post longa kaj pezega laborado preskaŭ ĉiuj hispanaj ĉevaloj estas kondamnataj al tiu ĉi kruelega morto.

Ĉiam, kiam mi vidas, ke oni kondukas al bovbatalejo amason da ĉevaloj, mi ilin rigardas kompate, ĉar ili ne povas ribeli, kaj mi ruĝiĝas pro honto. Samtempe mi vidas mense grandegan, imponan amason da homoj-ĉevaloj, kondukataj per vipoj ankaŭ al morto, kaj mi komparas ambaŭ amasojn: La unua estas tute senkonscia, la alia... ankaŭ. Sed la lasta povas konsciiĝi. Ĝi forjetu la antaŭjuĝojn kaj malaperigu la "pikistojn".

La bovo, pro tiom da suferoj kaj mokoj, estas duonblinda — tiel ĝi taŭgas por bone "toreadi". La toreadoroj elmontras sian lerton kaj arton (?). Ju pli la bovaj kornoj alproksimiĝas al brustoj, despli kontenta kaj emociita estas la rigardantaro.

Alifoje la trumpeto sonas, anoncante la morton de la korna besto, kaj unu el la ĉefaj toreadoroj pretiĝas por plenumi tiun taskon. Li lokiĝas kun akra glavo antaŭ la bovo kaj en oportuna momento enirigas ĝin en la karnon de la besto ĝis la prenilo. La alia viktimo falas sangmakulita. Kriegoj kaj manbatado kronas la laborojn de la lertuloj. Kaj la festo daŭras, aliaj ĉevaloj kaj aliaj bovoj sekvos la unuajn, tiel ĝis la fino.

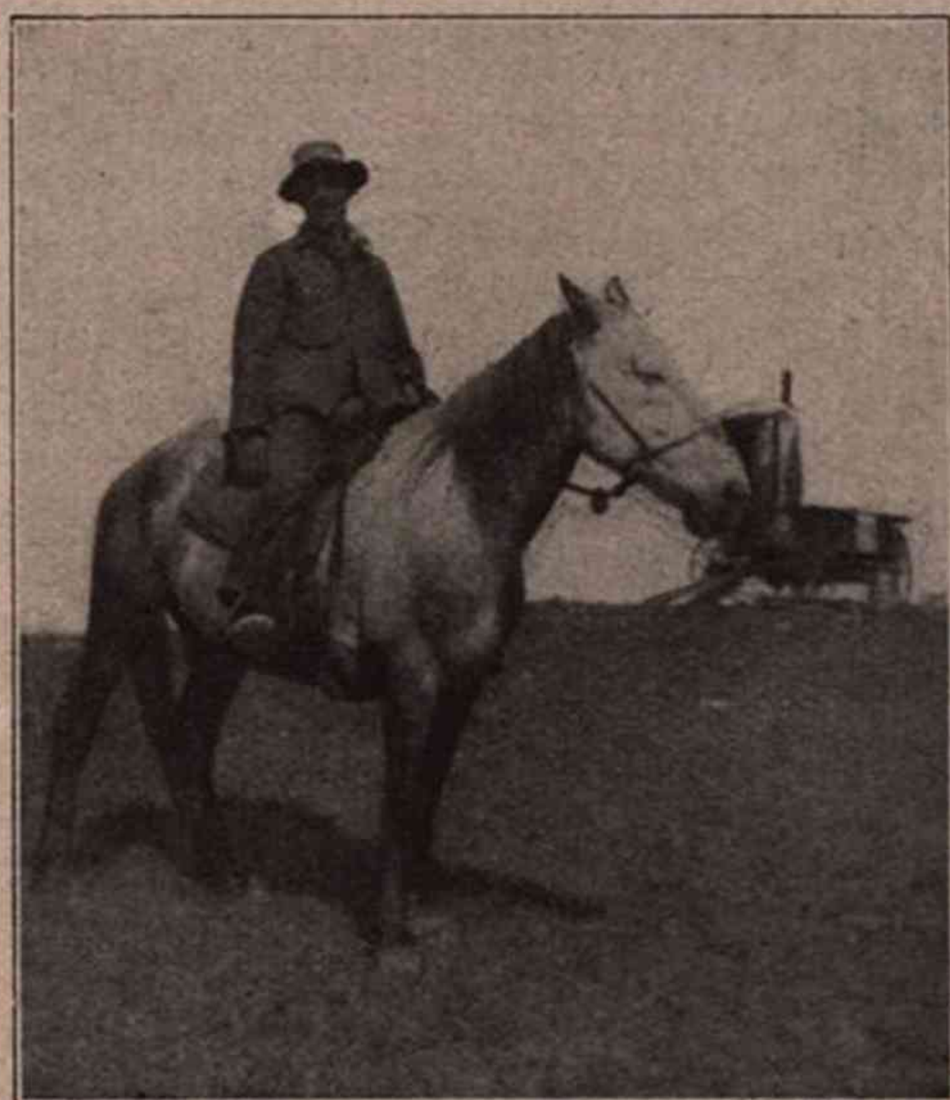
Tio ĉi estas la NACIA FESTO. Bedaŭrinde ĝi ne estas burĝa nur, ĉar la hispana proletaro multe ŝatas tiun abomenindan spektaklon, indan nur je senmoraluloj.

Estrach (Hispanio).

LA ŜAFPAŜTISTO EN DAKOTA[1]

Malgranda valo, malgranda rivereto serpentumanta tra ĝi, krutaĵoj kaj krutaj montetoj. Ĉirkaŭe sur sufiĉe alta monteto ŝarĝveturilo kanvasa, kovrita. Interne de la veturilo — lito, forno, manĝilaro ktp. En ĝi loĝas la ŝafpaŝtisto.

Kiam mi venis, estis la ŝafid-naska sezono. Tiu ĉi daŭras proks. unu monaton. Tiam oni multe laboras. Ni havis 1800 ŝafinojn prizorgendajn. Unu paŝtisto kun ĉevalo kaj hundo zorgas pri la naskonta aro. Unu (la submastro) zorgas pri la ĉiutagaj naskiĝintoj. Oni uzas multajn tipiojn[2]. En ĉiu tago oni ĉiujn naskiĝintojn arigas, kaj alia paŝtisto devas pri ili zorgi. Post du-tri tagoj oni tiujn arojn kunmetas, kaj kiam la idoj havas aĝon de ĉirkaŭe dek tagoj, oni fortranĉas la vostojn kaj kastras ilin. Tiam oni kunmetas ilin en grandan ĉiam kreskantan aron.

Post la naskiĝo komenciĝas la regula somera paŝtado. La paŝtisto devas ellitiĝi, antaŭ ol la ŝafaro ekmoviĝas, t. e. antaŭ tagiĝo. Li iom manĝas, kaj iras kun la aro al la paŝtejo. Antaŭ tagmezo la aro reiras al la tendo por trinkigi sin, kaj poste ĝi kuŝas ĝis unu aŭ du horoj post tagmezo. Tiam ili estas rekondukataj al la paŝtejo kaj restas, ĝis noktiĝas. Okaze oni ŝanĝas la tendon (perveturilo) al nova paŝtejo. Ĉiusemajne venas la posedanto alportante manĝaĵojn ktp. Dum vintro ankaŭ estas sama programo. Nur oni devas iom manĝigi la ŝafojn dum malbona vetero. La ŝafpaŝtisto ricevas ĉ. $ 65 monate kaj manĝaĵon. Li devas ĉiam esti kun la ŝafaro kaj zorgi, ke kioto (speco de lupo) ne rabu ŝafon. Estas soleca vivo, kiun pasigas la ŝafpaŝtisto.

I. B. C. (10 449).

[1] Dakota estas unu el la ŝtatoj, kiuj konsistigas Usonon.

[2] Tipio (angle: tepee) estas malgranda tendo, en kiuj estas kuŝigataj, kiam necesas, ŝafinoj por naski; aŭ, se ili ne volas zorgi pri sia ido.

Korektoj. — En la protokol-n-o (256) oni korektu jenajn preserarojn por ne malkompreni la koncernajn tekstojn: En pĝ. 482, 2-a kol., lin. 35 de supre, legu: "plenumis tion ĝis nun ne unu LEA (anst. "nur"); pĝ. 490, lin. 18 de malsupre, 1-a kol., "propagandataj" (anst. "propagandaj"); pĝ. 497 antaŭ la titolo "Rezolucio" mankas la tuta jena parto (kiun oni kompletige aldonu en tiu loko):

Sesa laborkunsido, 8-a de aŭgusto matene. Malfermo je 10-a horo. K-do Capoulade (Francio) prezidas. K-do Richter (Leipzig) donas kelkajn informojn, same K-do v. d. Heid. K-do Kaulich (sekretario de la Prop. Komisiono) legas la Kongres-Rezolucion verkitan de la Prop. Komisiono en ĉeesto de K-doj Lanti, Drezen k Vildebrand (lasta kiel Kontrolkom.)... En la "Rezolucio" mem mankas pro teknika malatento la nomo de K-do Maller (7368), Vieno, kiu subskribis la dokumenton kiel ano de la Propon-komisiono.

En la antaŭlasta alineo de l' Protok. (pĝ. 498) legu "dancscenaro" (anst. "dankscenaro").

K-do Usov, verkinto de l' art. "Porrikolta milito en sovetia vilaĝo" (n-oj 253—254) petas, ke oni legu en lin. 16-a de tiu art.: "...per rikoltilo ("serp"), draŝas per draŝilo ("cep" aŭ "privjaz")... "Sur lin. 19-a anst. vorto "ventumilo" devas esti "vento", kiu kun ŝovelilo estas sola "ilo" por ventumi. La ventumanto ĵetas la grenon per la ŝovelilo, k la vento forigas la sentaŭgaĵon; la greno, kiel pli peza, falas teren.

K-do 6269, verkinto de art. "Ŝtonlaborista vivo en Silezio" (n-o 255) atentigas, ke la red. piednoto ne ĝustas, ĉar la plej dekstra sur la bildo ne estas li, tamen alia esp-isto. Li mem ne estas sur la bildo...

---

sia eniro. Tiu sumo ofte estas pruntedonita al li per la kolektivo. La kolektivanoj elektas sian estraron, kiu estas responda kaj raportanta al konferencoj el membroj pri la laboro. Granda parto de la profitoj estas uzataj por kapitala pligrandigo de la fabriko; la cetero dividiĝas inter lokaj urbaj plibonigoj, urbaj impostoj kaj parto estas donata al la membroj kiel "bonus" (profitbileto).

Kulture la urbo multe progresis. Antaŭ la Revolucio la plejmulto de la loĝantaro estis aŭ tute ne aŭ nur malmulte klerigita. La tuta klero estis limigita al malgranda nombro da intelektuloj. Nur kvardek ekzempleroj da taga gazeto kaj tiom da ĵurnaloj venis en la urbon. Nun la plejmulto de la loĝantaro ne nur scias skribi kaj legi, sed efektive partoprenas en la kleriga movado de la urbo. La nombro da nuntempaj gazet-abonoj pliàltiĝis je du mil ekzempleroj. Ekzistas unu libro-magazeno, kiu vendas ĉiaspecajn librojn kaj legaĵojn.

Mi vizitis kolektivan farmon kaj trovis, ke preskaŭ ĉiuj laborantoj estis abonantoj al taga gazeto. Krom tio en ĉiu oficejo kaj laborejo oni povas trovi semajnan aŭ monatan murgazeton, kies ĵurnalistoj estas la laboristoj aŭ oficistoj mem. La urbo eĉ decidis eldoni sian propran ĵurnalon, sed ĝenerala manko da gazetpapero haltigis tiun entreprenon nuntempe.

Materie la laboristoj vivas multe pli bone ol en cara tempo. La ĝenerala viv-novelo multe plialtiĝis. Krom kelkaj eksaj poseduloj la ĝenerala loĝantaro vivas pli bone ol en la tempo antaŭmilita. Kaj kun tiu ĝenerala progreso esp-o ankaŭ antaŭenpaŝas. Mi estis aparte feliĉe impresita per la amikeco kaj entuziasmo de la esperantistoj. Kun la helpo kaj fervoro de tiaj esp. K-doj kiel K-do Kulagin, la vojo al la universala uzado de internacia lingvo povas esti multe plimallongigata...

(12 452)

SAT-anoj

En viaj korespondaĵoj al la Administrejo ĉiam citu vian membro-numeron

EL LA HISTORIO DE L' SOCIALISMO

19. Pri la historio de l' himno: "La Internacio"

(1-a daŭrigo)

Eŭgeno Potje naskiĝis en Parizo la 4-an de oktobro 1816, de laborista familio; lia patro, paklaboristo, estis bonapartano; lia patrino, modesta mastrumantino, estis pia. Kun dektri jaroj, li akiris sperton en la metio de sia patro. La 29-an de julio 1870, li subskribas la manifeston de l' parizanoj-internaciistoj al la germanaj socialistoj, ilin petegante malhelpi la militon. Dum la sieĝo li estis nomata adjutanto ĉe bataliono de l' Nacia Gvardio kaj poste delegata al la centra Komitato, en kiu li fariĝas unu el la plej aktivaj membroj. Kiel ĉiuj K-doj, kiel Varlän (fr.: Varlin), kiel Lefransä (Lefrançais), kiel Vajan (Vaillant) kaj Malon, li estas "por la milito ĝis pereo", li partoprenas en la batalo de Ŝampinji (Champigny); sub la titolo: Defendu cin, Parizo! li rimas:

Ĉu aŭdas armean ci paŝon?
Pariz'! Kia puno, malbonfart'!
Sur montoj vidu la fumaĵon
De la germana avan-gard'.
De l' Imperi' eksciu prezon:
La malvenko kaj konfuza sent';
Sed ci baru ilian progreson:
Parizo, ek al cia defend'!

Venas la Komuno[1]: la 16-an de aprilo 1871 Potje estas elektata membro de l' Laborista Registaro per 3352 voĉoj el 3600 voĉdonantoj en la 11-a urbdistrikto. En majo li pafas sur la barikadoj. Forsaviĝinte el la buĉado, li rifuĝas Anglion, poste Usonon. Por vivi li havas laŭvice la metiojn de desegnisto kaj de instruisto.

Reveninte Francion tuj post la amnestio (1879), li reokupas sian batalpostenon; sed li maljuniĝis kaj estas paralizita. Li ne aliĝas oficiale al unu el la socialistaj organizoj, kiuj formiĝas tiutempe; sed liaj simpatioj, liaj amiksentoj kaj liaj preferoj apartenas al Ged (france: Guesde) kaj al la Laborista Partio, kaj li kunlaboras ĉe la Socialisto[1].

Li mortas la 6-an de novembro 1887 kaj estas enterigata la 8-an de novembro. La ruĝa skarpo kun orkvastoj de membro de la Komuno estas metata sur sian ĉerkveturilon. Dekmilo da personoj, ruĝaj standardoj etenditaj, sekvas akompane. La polico, volante ekpreni unu el la standardoj, provokas batalon furiozan kaj faras plurajn arestojn. En la tombejo paroladoj estas farataj de Eŭgeno Furnjer (Fournière), Edvardo Vajan (Vaillant), Ludovikino Miŝel (Michel).

La 12-an de novembro Nikolao Hüg (Hugues) interpelacias s-on Faljer (Fallières), ministron por internaj aferoj, pro la policaj provokoj, kiuj distingis la enterigon. Bone komprenite, la registaro estis aprobata per 320 voĉoj kontraŭ 144[2].

La kantoj de Eŭgeno Potje (Pottier) formas du volumojn.

La unua aperis en 1884, sub la titolo: Kiu estas la Frenezulo? (fr.: Quel est le Fou?) kaj sub la aŭspicioj de Ernesto Ŝebru (Chebroux), prezidanto de la Kantetista Liro, kaj de Gustavo Nado (Nadaud), kiu pagis la kostojn de l' preso kaj verkis la antaŭparolon.

La dua volumo, Kantoj revoluciaj, estas de junio 1887. Ĝin enkondukas antaŭparolo de Henriko Roŝfor (Rochefort), kiu esprimiĝas tiele:

"...Ke oni superu tiujn ĉi kelkajn strofojn de l' unua peco, Johano Mizera. Ĉu ĝi ne estas profunda kiel Lamenä (Lammenais) kaj kolora kiel Ribera (Ribeira)?

"La kantoj skribitaj sub la Imperio estas de indigno relative trankvila kaj preskaŭ filozofia.

"Post la buĉado de 1871, la maljuna batalanto sentis la pulvon kaj la tuta sango disŝutita supreniris en lian gorĝon. Ha! La Versalanoj povas esti trankvilaj. Ilia memoro ne pereos. Ili trovis sian Jüvenal' (Juvénal)..."

La Internacio troviĝas en la kolekto Kantoj revoluciaj. Ĝi estas dediĉita de l' aŭtoro al lia malnova kolego de la Komuno, Gustavo Lefransä (Lefrançais). Ĝi estis verkita de Potje en junio 1871, mallonge post la malĝojaĵoj de la franc-germana milito, mallonge post la subpremo al la laborista movado pariza.

Ĝi ne estas, laŭ literatura vidpunkto, la plej bona el la kantoj de Potje. Aliaj superas ĝin per la verskonstruo, per la rigoreco de l' sintakso. Sed La Internacio havas tiun ĉi karakterizon, ĝi prezentas, de la vidpunkto de l' propagando, tiun ĉi avantaĝon, ke ĝi koncizigas en ses strofoj la esencajn konceptojn de l' socialista proletaro. Ĉio troviĝas fortike resumita:

La kritiko al la burĝa ŝtato:

Premegas ŝtato laboriston,
Imposto kaj konstituci'...

La forŝtelo fare de l' mastraro el la proleta laborforto:

La reĝoj de minar' kaj rel'
Jam estis ĉiam tro senĝenaj
En sia parazita ŝtel'.

La formiĝo de l' laboristoj en klasa partio:

Nur ni, laborarmeaj eroj
De l' urboj kaj de la kampar'[1]...

La aserto, ke estas ili solaj kaj iliaj penoj, per kiuj venos la liberiĝo:

Ne la cezar' nek dia volo
La savon portos de l' tiran', —
Liberon donos al popolo
Nur ĝia propra forta man'...

La proklamo de l' internaciismo kaj la malamo al la milito:

Estrar' nin trompis artifike, —
Por ni do — pac'! por ĝi — milit'!...

Fine, la antaŭdiro pri la nova socio, bazita sur la suvereneco de l' laboro:

Kaj nian novan ni konstruos:
Ne nuloj — ĉio estu ni!...

Aleksandro Zévaes. Trad. N. B.

(Daŭrigota.)

---

[1] Ni memoras esti vidintaj kelkfoje s-inon Potje kaj unu el ŝiaj filinoj partopreni ĉe la memorsolenoj de l' 18-a de marto organizitaj de la pariza Aglomeriĝo (amasiĝo) de l' Franca Laborista Partio.

[1] Semajna centra organo de l' Franca Laborista Partio; redaktita de Ged, Paŭlo Lafarg (Lafargue), Gabrielo Devil (Deville), Raŭlo Freĵak (Fréjac), ktp., ktp.

[2] Iom post lia morto formiĝis komitato por starigi al li monumenton. La magistrata konsilantaro de Parizo kaj la ĝenerala konsilantaro de l' departemento Sen (Seine) voĉdonis ĉiu krediton de 809 frk., sed tiu voĉdono estis nuligata de la ministerio por internaj aferoj. La inaŭguro de l' monumento okazis la 24-an de majo 1908 sub la prezido de d-ro Gupi (Goupil), iama membro de la Komuno. La monumento konsistas esence el griza granita bloko subtenanta libron malferman el blanka marmoro. Sur la libraj paĝoj estas gravuritaj la titoloj de l' ĉefaj poemoj de Potje: La Ribelulo, La Internacio, Kion diras la Pano, Johano Mizerulo kaj tri datoj: 1816, 1871, 1887, kiuj memorigas lian naskiĝon, lian partoprenon je l' pariza ribelo kaj lian morton.

[1] Ĉi tie nia esp. traduko ne estas tre preciza. La proza traduko laŭ la originalo tekstus: "Ni laboristoj, kamparanoj estas la granda laborista partio..." — Rim. de l' trad.

—Kia stato do regas en tiu ĉi ejo? Jen la telero estas ankoraŭ tute malseka!

—Sed, sinjoro! Tio ja estas jam la supo!

SENNACIULA SCIENC-KULTURA PAĜO

N-o 19 Sub la kontrolo de Scienc-Kultura (Akademia) Sekcio de SAT. Redakci-adreso: Dim. Snejko, Minsk, Poŝtkesto 33 (Sovetio) N-o 19

Esperanto inter sovetiaj medicinistoj

Ĉe la Sovetrespublikara Esp. Unio estas organizita Tutsovetia Medicina Sekcio, kun la sidejo en Leningrad. La Sekcio unuigos ĉiujn sovetiajn medicinistojn. La provizoran sekretariaron de l' Sekcio konsistigas: prof. Vojaĉek (estro de Militmedicina Akademio en Leningrad), d-ro Nadejkin (gvidanto de l' juĝ-medicina katedro de M. M. A.), K-do Lamkin (komisaro de M. M. A.), d-ro Gogitidze (ĉefkuracisto de strategia kavalerio), d-ro Leontjev, d-ro Ŝubin (el Leningrad); prof. Kabanov (el Moskvo), prof. Pokotilo kaj d-ro Babadaglij (Odessa), d-ro M. Fomina (Kaŭkazio). Ankaŭ partoprenas en la sekretariaro reprezentantoj el Minsk, Kiev kaj Ĥarkov. Teknikan sekretariaron formas 5 personoj.

Krom la esp. propagando inter medicinistoj sovetiaj la Sekcio aranĝas praktikan aplikon de esp-o por la servoj de l' medicino. La Sekcio zorgos pri originalaj sciencaj studoj en esp-o kaj pri peresp-aj tradukoj en ruslingvajn medicinajn ĵurnalojn. Per Leningrada radio-stacio estos disaŭdigataj kelkaj sciencaj raportoj en esp-o. La unua disaŭdigo okazos pri "Novaĵoj de farmacio". La Sekcio preparas ruslingvan ŝlosilon por Granda Esp. Medicina Vortaro.

Post la interkonsento kun kelkaj kuracistoj-specialistoj la redakcio de tiu ĉi Paĝo informas ĉiujn SAT-anojn pri organizado por SAT-anoj de speciala kuracista konsultado. K-doj, kiuj volas ricevi kuracistan konsilon aŭ konsulton, skribu laŭ la redakcia adreso, aldonante resp. kuponon. Respondoj havantaj aktualecon por ĉiuj, aperos en la Paĝo. La respondojn donos specialistoj- kuracistoj.

La Sekcio liveras ankaŭ ĉiuspecajn informojn pri laboro de ĉiuj katedroj de l' Militmedicina Akademio (adr. senpera: Leningrad, Voenno-Medicinskaja Akademia. Sudebno-Medicinskaja Katedra). La Sekcio preparas ankaŭ bibliografion de artikoloj kaj verkoj medicinaj aperintaj en esp-o. La Sekcio invitas SAT-medicinistojn kunlabori en ĝi. — Ni gratulu sovetiajn medicinistojn esp-istajn komence de ilia agado. D. S.

UZU LA SOMERON[1]!

(Konsiloj de kuracisto)

Freŝa aero kaj suno estas tre necesaj por la sano. Ili estas defendantoj kaj helpantoj de l' homo. La suno mortigas la mikrobojn, kiuj kaŭzas malsanon; la suno antaŭ-deturnas la disvolvon de kelkaj malsanoj. Sekve ĉiu el ni devas kiel eble plej multe troviĝi sub sunaj radioj. Ĉiu devas nepre uzi la someran sunon, ĉar la someraj sunradioj ja estas plej fortaj. Pli multe da sunradioj en la ĉambrojn! Forprenu de la fenestroj kurtenojn, donu vojon al la suno! La vitroj en la fenestro devas esti purigataj dufoje dum la semajno. Malfermu la fenestrojn, donu vojon al freŝa aero! Certe, se la vento portas polvon aŭ pluvon, aŭ bruo malhelpas al via laboro — nur tiam fermu fenestron. La urbanoj tre ofte ne povas utile uzi siajn ripozhorojn. Ili surmetas tre varman, nehigienan korp-veston kaj piedveston. Ili ofte ripozas en ĝardenoj plenplenaj da polvo kaj tabakfumo. Ne necesas tiel agi! Portu kiel eble plej malpezan veston, uzu la okazon resti sen vesto, por ke sunradioj kaj freŝa aero povu vian korpon vidi pli ofte. Ĉar somere ni pli multe ŝvitas kaj polvo pli multe kovras nian korpon — ni devas pli ofte lavi nian korpon. Estas tre dezirinde, ke ĉiu havu sian hejman duŝon; ĝi ja estas tre agrabla somere. Kiu loĝas ĉe la maro aŭ ĉe rivero, uzu ilin por tie bani sian korpon.

For tre pezan, maloportunan, "modan" piedveston — uzu malpezan oportunan piedveston kun larĝaj ŝupintoj, sed altaj kalkanumoj. Estas tre rekomendindaj eksterurbaj ekskursoj por unu aŭ pli da tagoj, tendarvivo ĉe arbaretoj. Somere uzu kiel eble plej da vegetaĵa nutraĵo kaj freŝa lakto.

Freŝa aero estas precipe utila por la infanaro; ankaŭ ĝi fortigas infanon kontraŭ malsanoj.

Pli multe da sunradioj kaj freŝa aero, pli malmulte da fumaĵoj kaj alkoholaĵoj! Uzu la someron, por fortikigi vian sanon! D o k s.

[1] La redakcio por provo presigas tiun artikolon. Ni petas la legantojn de "S-ulo" respondi, ĉu estas utila fako "Konsiloj de kuracisto", kaj pri kiuj temoj ili volas havi konsilojn.

VIVO KAJ VERKADO DE H. G. ŬELS

En la nuntempa angla literaturo Ŭels (Wells) havas unikan lokon. Li jam verkis preskaŭ 60 eldonitajn librojn, multe da mallongaj rakontoj kaj regule aperigas artikolojn en la britaj kaj usonaj ĵurnaloj. Liaj verkoj estis tradukataj en ĉiun ĉefan lingvon, ĝis li fariĝis mondfama kaj estas pli influhava ol lia konata amiko Ŝa (Shaw), la dramverkisto. Kiam oni renkontas Ŭels persone, oni atendas severmienan homon; sed li estas malalta, iom grasa, kun fajfa voĉo, sed multe pli vivplena ol ordinara homo.

La patro de Ŭels estis profesia kriketisto[1], kaj el sia propra sperto li bone konas la barakton resti egala kun la mezklasaj najbaroj. Fine li ricevis stipendion, studis ĉe Kolegio de Scienco en Londono, ricevis diplomon kaj fariĝis instruisto de scienco. Lia verko "Love and Mr. Lewisham" (Amo kaj S-ro L.) antaŭdiris bone tiun periodon en la jaroj ĉirkaŭ 1890. Baldaŭ Ŭels forlasis la instruadon, ĉar li kombinis grandan imagon kun sia scienco kaj verkis sciencajn romanojn. La franco Ĵül Vern (Jules Verne) ankaŭ faris tion sukcese, sed Ŭels post la verkoj "La Unuaj Homoj en la Luno", "La Intermilito de la Mondoj", "La Tempo-Maŝino" fariĝis socialisto, kaj en siaj verkoj li kritikas la ekzistantan socian sistemon. Li fariĝis ano de la Fabian-Asocio[1] kun Ŝa kaj la Ŭebbs kaj verkis broŝurojn.

Ne longe li restis tie, ĉar li ne ŝatis la burokratismon de la Ŝtat-socialistoj kaj la tro diskretan propagandon de la Fabianoj. Oni povas sekvi lian ŝanĝiĝantan opinion en la verkoj, kiuj elvenas almenaŭ unu pojare.

La genio de Ŭels konsistas en lia povo interpreti, kion la socio pensas. En artikoloj aŭ en individuo li povas esprimi la karakteron de epoko aŭ socia klaso. Li ne poluris sian stilon. Plej efike kaj konvinke li verkas, kiam li pritraktas sian propran klason — la malgrandan butikiston, la komizon, la anojn de la grupoj inter la kapitalistoj kaj la salajrolaboristo. Liaj verkoj estas g r a n d a s p e g u l o kaj ofte individuoj renkontis sin en iliaj paĝoj. En "Mheanwhile" (Intertempe), la romano pri la Nacia Striko (1926) kaj kontraŭ Faŝismo, li fakte ne kovras la karakterojn, sed laŭnome atakis Boldŭin (Baldwin), Ĉerĉil (Churchill) kaj Ĥiks (Hicks). Kiel bona foto de nia epoko liaj verkoj valoras kaj la karakteroj de Kipps, s-ro Poli (Polly), Onklo Ponderevo kaj aliaj karakteroj estas tiom bonkonataj kiom Babbitt en Usono.

Bedaŭrinde Ŭels science studis nur biologion, ne sociologion. Li neniam spertis la klasantagonismon en la industrio kaj neniam persone konatiĝis kun la organizita laboristaro. Tial en siaj verkoj li ĉiam atakis Marks, infane volas forrazi lian barbon, diras, ke malsano kaj malbona hepato estis kaŭzo de "Kapitalo" kaj de la marksaj teorioj. Kiam Ŭels mem verkas historion, li ofte parolas pri "la kreskanta inteligenteco de l' homaro" kiel faktoro en progreso. Li "pruvas", ke klasantagonismo kaj divido inter kapitalistoj kaj laboristoj ne ekzistas, ĉar la laboristo, reveninte hejmen, ŝanĝas sian veston kaj partoprenas en la administrado de kooperativo aŭ eble posedas la domon, en kiu li loĝas. Mankas al Ŭels scienco pri socio kaj kolerigas lin la asertoj de Marks, Lenin kaj aliaj pri la afero. Senkonscie li nur povas miksi koktelojn[2] el sekso kaj sociologio, kiuj ne timigas la kapitalistan klason. Ĉiam la Utopio kaj dezirata stato en liaj romanoj venas mirakle, per bombardo, vosto de kometo, nova formo de edukado ktp. En la romano "Homoj, kiuj similas al Dioj"

[1] Kriketo = angla pilkludo.

[1] F a b i u s estis roma generalo, kiu venkis en batalo per prokrasto. La anoj de la F.-A. imitis lin per iom-post-ioma propagando por la ŝtata ekposedo de l' industrio.

[2] Koktelo (cocktail) = miksita alkohola trinkaĵo en Usono.

TRA ESPERANTIO

Laŭ kia metodo oni devas instrui esperanton?

(Kontraŭdiro al K-do S o a r e s)

K-do Soares en n-oj 253/54 prave mencias la fakton, ke ekzistas kuriozaj specialaĵoj en la gramatiko ne de esp-o, sed de la naciaj lingvoj, kiuj necesigas gramatikajn klarigojn en la koncerna nacia lingvo antaŭ kaj dum la esp. kurso. Li opinias, ke pro tio alilingva esp. instruanto (ekz. rumanlingva esp. kursgvidanto en Svedio) ne bone taŭgas por tia kurso, ĉar li ne povas doni tiujn klarigojn kaj eĉ ne konas la diversajn “idiotismojn“ de la koncerna lingvo.

La problemo de la esp. instruo tute ne kuŝas en tiuj gramatikaj malfaciloj, sed — kiel K-do 8404 akcentas en “S-ulo“ n-o 248 — en la psikologio de la propagando, en la psikologio de la instruo. En tiu rilato la metodo Ĉe por ni estas tre konsiderinda. Soares mem nomas la sukceson de la Ĉe-metodo “entuziasmiga“. Kaj tio estas tre grava. La metodo, kiun Soares proponas kaj asertas plej bona, estas tro scienca, sobra, ne alloga. Ĝi estas la ĝisnuna kaj sukcesas ofte nur ĉe lernantoj, kiuj havas la nepran volon kaj energion, ĝisfine lerni la lingvon. Sed granda parto de la lernantoj ofte antaŭ la fino forlasas la kurson.

La kursoj de Ĉe kontraŭe je la fino havas pli multajn partoprenantojn ol je la komenco.

1. Ĝuste la malsamlingveco de la instruanto havas fortan instigan influon sur la intereson de la lernanto, kaj tio jam estas duona venko.

2. Estas interna, spirita travivaĵo, iom post iom akiri la eblecon de reciproka interkompreniĝo kun la fremdlingvano.

3. La fremdlingva instruanto ĉiam d e v a s paroli esp-on. Do li ĉiam devas serĉi la plej simplajn esprimojn, li devas uzi objektojn, bildojn, desegnojn, gestojn. Jes, tio ofte estas malsimpla, komplika, sed ne ekzistas dubo, ke tiu instrumaniero plej profunde enpenetras la lernanton.

4. Ankaŭ la lernanto estas devigata, ĉiam nur paroli esp-on; la gepatran lingvon la instruanto ja ne komprenas. Lernanto kaj instruanto ofte devas klarigi iun novan situacion per simplaj konataj vortoj. Ĉefe: Ĉiam ili estas devigataj paroli, labori en sia cerbo, por trovi esprimojn por la interkompreniĝo kun la alilingvano.

Tio estas la bonŝancoj, kiujn havos ĉiu fremdlingva esp. kursgvidanto. Ŝajne Andreo Ĉe en la plenumo de la taskoj 3 kaj 4 estas tre lerta kaj bonhumora.

Per tia kurso la lernantoj eniras tuj en la vivon de la lingvo. Ilia intereso estas forte incitita. Ili volonte, el libera intereso poste akiros la malmultajn, facilajn, logikajn regulojn de esp-o.

Post konstato, ke fremdlingva esp. instruanto ne estas la plej bontaŭga kursgvidanto, Soares saltas al la konkludo, ke do la plej taŭga gvidanto estas la lernolibro. Ne, la samlingva esp. instruanto en sia laboro laŭ la rekta metodo plene povas atenti kaj pritrakti la malfacilojn de la koncerna nacia lingvo. La fremdlingva esp. instruanto ankaŭ havas la malavantaĝon, ke li ne konas kaj ne povas eluzi en la komenco de la kurso la esp. vortradikojn, kiuj devenas el la lingvo de la kursanoj (aŭ parenca). Tiurilate la samlingva esp. instruanto, se li nepre povas eviti en la kurso la aplikon de la gepatra lingvo, laboros en pli facila kondiĉo.

Tamen eble tiu prefero ne superas la psikologian preferon de fremdlingvano menciitan en ciferoj 1 kaj 2.

Entute la spertoj de K-doj, kiuj instruas laŭ la rekta metodo, konfirmas la sukceson de la Ĉe-metodo. Ni ne bezonas fotografi por niaj kursoj la vojon aŭ la parolojn de Ĉe, sed li certe povas doni valorajn iniciatojn.

La sola argumento por la gramatika aŭ lernolibra metodo estas la malfacileco, eduki rapide la necesajn kapablajn kursgvidantojn por la rekta metodo. Kaj tiu argumento estas tiom grava, ke en praktiko ni devas ankoraŭ akcepti la helpon de la lernolibroj. Sed kreante novan lernolibron la verkanto plej multe klopodu, fiksi en ĝi modelon de la rekta metodo. (Por la germanlingva regiono faris la unuan provon en tiu rilato la lernlibro de Puff. Eble en ĉi tiu jaro sekvos simila lernlibro de D e g e n por lernejaj kursoj.)

SAT-ano, kiu havas alian konvinkon, tamen ne prenu la rajton, persone ataki homon, el kies sindona laboro por esp-o ankaŭ la laborista movado povas profiti kaj jam profitis. SAT-ano ne rigardu la personon, sed la aferon. (2190)

---

la homoj komprenas la pensadon unu de alia sen la helpo de vortoj, sed Ŭels ne praktike helpas la alprenon de internacia lingvo por helpi la reciprokan interkompreniĝon de diversnacianoj nuntempe. (Fino sekvos.)

NIAJ RESPONDOJ

K-dino Naĥimoviĉ. — Ni atendas notceton pri “Art-laborista Servo“.

S. Bojev. — Atentu la titolon nunan de nia paĝo. Laŭeble artikolon ni uzos.

5907. — Respondo al nia PK ĝis nun ne alvenis.

Kozlov k aliaj. — Se vi volas ricevi de l' Red. respondon, aldonu PM aŭ respondkup. por resp. D. S.

Nur tiam vi rajtas paroli pri sukceso, kiam el via kurso rezultas aliĝoj por SAT kaj abonoj por “S-ulo“.

La Kamentubo

Eminentaj filozofoj asertas, ke regas ordo en la Naturo. Povas esti. Sed por tion konstati, ili sendube metis sur sian nazon okulvitrojn, kiuj tute mankas al mi. Por miaj okuloj fakte estas videbla ĉie ĉirkaŭe nur granda ĥaoso. En la kruda naturo ĉio rezultas de hazardo kaj de blindaj fortoj. Nur la homo kreas ordon en la mondo. Per lia genio kaj volo — jes volo — riveroj transpontiĝas, vojoj, domoj, ŝipoj, maŝinoj konstruiĝas por difinita celo. La naturo fariĝas la servanto de l' Homo. Kie oni konstatas ordon, tie la homa laboro, la tekniko, la arto triumfas . . .

La ordo estas artefaritaĵo.

Tiajn pensojn mi cerbumis iun tagon en la Silezia montaro, kie mi ripozis dum kelka tempo post nia IX-a. Ĉie en tiu bela regiono montoj kaj valoj kuŝas senorde, sencele. Verdaj arbaretoj kvazaŭ kapvestas la montojn laŭ plej diversa maniero. Treege fantazias la Naturo . . .

El post verdaj abioj jen ĉi tie kaj tie aperas iu alta kamentubego. Ĝi certe malharmonias kun la medio; ĝi difektas la pejzaĝon, elĵetante nigran fumon en la bluan ĉielon. Poetoj kaj romantikaj turistoj certe tre malbenas la kamentubegon.

Al mi ĝi ankaŭ aspektas malbela. Sed mia racio konsilis, ke mi aŭskultu la klarigojn de la kamentubego. Kaj ĝi parolis jene:

“Dank' al mi vi povis rapide kaj relative malkare veni ĉi tien por admiri la pejzaĝon: la fervojo, kiu kondukis vin, ja ne povus ekzisti sen mia helpo; dank' al mi la kamparano tie en la valo, sidante sur rikoltmaŝino, plenumas sen granda peno taskon, kiu postulis antaŭe ŝviton kaj egan laciĝon de eble 10 laboristoj; dank' al mi vi havas en la poŝo horloĝon, kiu ebligos al vi akuratan rendevuon kun tiu K-do, kiu promesis veni renkonte al vi el relative malproksima urbeto; dank' al mi tiu via K-do posedas biciklon, per kiu li veturas al vi; dank' al mi . . .“

Longe tiel parolis la kamentubego. Mi fine komprenis, ke eĉ dank' al ĝi esperanto povas ekzisti kaj SAT funkcii.

* * *

La kamentubegojn posedas la kapitalistoj. Tion ni ja ne devas forgesi. Pro tio la kamentubego povus ankaŭ rakonti, ke dank' al ĝi militmaŝinoj kaj plej kruelaj mortigiloj fabrikiĝas, homoj senlaboriĝas, mizeriĝas, mortiĝas. Sed tiuj homoj, dank' al la kamentubego, ankaŭ unuiĝas, klaskonsciiĝas kaj prepariĝas por kapti en siajn manojn la mastrumadon de la tuta produktado. Tiam la kamentubegoj ne plu utilos por fari kriman laboron. Kiam regos la socialismo sur la tero, tiam forestos

landlimoj kaj ĉia ekspluatado de la homo kontraŭ la homon. Tiam oni eĉ povas esperi, ke la kamentubegoj ne plu difektos la pejzaĝojn. La homa genio estos trovinta la rimedon tiel trafe sklavigi la fortojn de la naturo, ke la maŝinoj funkcios sen fumo kaj eĉ sen bruo. Jam nun antaŭ miaj okuloj sur la fervojo kuras elektra trajno, kies lokomotivo estas senkamentuba . . .

Tre elokvente parolis al mi en arbareto el Silezio la kamentubego, kiu difektis la pejzaĝon. Ĝi instruis al mi, ke ĝia ekzisto nepre kondiĉas la starigon de l' socialismo en la mondo. Vane estus esperi, ke sen la scienco, sen la tekniko, sen la homa volo socialismo povas stariĝi kaj ordo regi en la mondo.

Kie mankas kamentubegoj, tie ankaŭ mankas la objektivaj kondiĉoj por la starigo de l' socialismo.

Hirŝberg, 18. 8. 1929. E. L.

Fakkunsidoj ĉe la 9-a SAT-Kongreso

La aranĝoj de la trafikistoj dum la Kongreso

Iomete pli malfrue ol je la fiksita tempo, la 5. aŭgusto posttagmeze estis malfermata la fakkunveno de trafikistoj. Sur tagordo estis: 1. La estonta laboro inter trafikistoj; 2. Diversaĵoj. Antaŭe estis legataj salutoj de organizo el Kassel (pere de K-do Mailand) k fervojista sekcio en Sovetio (K-do Soroko[1]). Post la unua punkto de la tagordo okazis grava k instrua diskuto pri la agmaniero en la sindikatoj, urboj ktp. por k per esp-o.

La kolegoj ne konsentis fondi apartajn organizojn, ĉar jam sufiĉe da organizoj ekzistas inter la laboristoj, sed instigi subteni sindikatojn, precipe la Internacian Transportlab. Federacion k batali en ili por k per esp-o, ĝis ili akceptos nian lingvon en sian programon.

Post preskaŭ duhora daŭro k longa diskuto la fervojistoj opiniis, ke ne plu necesas speciala fakkunveno por povi partopreni la vesperan lumbildparoladon. Dum tiu parolado estis sciigite, ke la fervojistoj k trafikistoj ĝuos specialan senpagan r o n d v e t u r a d o n p e r a ŭ t o b u s o tra Leipzig, kiu sciigo aplaŭde estis akceptata. Alian tagon, matene je 11-a, okazis tiu veturado laŭ plano. Ĝi daŭris tri horojn (inkluzive duona horo da interrompo en la plej granda amuz-parko de Leipzig, Lunaparko. V i d u l a b i l d o n). Dum la restado ekster- k enlandaj fervojistoj esprimis sian dankon al la fervojista sindikato, kiu zorgis pri la senpaga rondveturo. Dum tiu veturado ni faris bonan propagandon por la kongreso k esp-o kun du afiŝoj. Mankis tempo por montri la internajn aranĝojn ĉe stacidomo, poŝtejo ktp. Ankaŭ ne ĉiuj K-doj povis interesiĝi por la fakkunveno pro la multo da kongres-aranĝoj. Tion ekz. atestas la fakto, ke ĉe la trafika fakkunveno ĉeestis nur **31** K-doj, ĉe la rondveturado **48** (inter ili kelkaj virinoj).

[1] Cetere Intern. Transportlab. Fed. sendis sian saluton al la tuta kongreso.

Tio ne estu kritiko k plendo, sed konstato de fakto, por en estontaj kongresoj pli koncentrigi grand-skale la fakkunvenojn, ekz. je "Industria ligo", "Trafika ligo" k. s.

Entute la aranĝoj sufiĉis k mi kredas, ke la K-doj ofte memoros pri la tagoj en Leipzig k la postkongresaj en Saksa Svisio. (La publikigita foto estas havebla ĉe K-do Max Haeckel, Altenburger Str. 18, Leipzig S 3, Germ.)

Publika fervojista kunveno

Ĝi okazis mardon (6. 8.) vespere dum la Kongreso en la Popoldomo.

K-do Pietzsch, sekretario de la fervojista sindikato en Berlin, parolis pri Sindikato k Esp-o. Li montris tre klare per faktoj al la ĉeestantoj la neceson de unu lingvo inter la popoloj. Poste parolis angla, aŭstra, holanda, sveda fervojistoj pri diversaj fervojistaj kondiĉoj en sia lando. La traduko de la paroloj de l' eksterlandaj fervojistoj faris bonan impreson al la ĉeestantoj. Okazis grava k instrua diskuto, kiu pro la malfrua tempo bedaŭrinde baldaŭ devis esti ĉesigata.

Por ĉiu fervojisto estis granda plezuro partopreni k aŭdi la opiniojn de alilandaj fervojistoj. Je la fino de la kunveno la loka sindikat-gvidanto dankis ĉiujn kolegojn pro la intereso k laboro en la sindikato k intereso por la esp. kunveno. Li ĝojis vidi, ke inter la fervojistoj jam estas kelkaj esp-istoj, k subtenis la proponon, ke la kolegoj aranĝu kurson esp-an inter la fervojistoj k sendu instigon al la ĉef-estraro.

En Leipzig ni havas la simpation de preskaŭ ĉiu sindikato por esp-o, sed pli grava k signifoplena progreso estus, se la sindikatoj mem aranĝus la kongresajn fakkunvenojn.

M. H a e c k e l (1162), Leipzig.

La fakkunsido de la SAT-Junularo

Pro la amplekso de la tagordo ĝi devis okazi je du tagoj: je la 7-a vespere k je la 8-a tagmeze (ambaŭfoje en Popoldomo). Partoprenis tiun kunvenon 65 junaj Gek-doj el 7 landoj. Ĉiuj sekvis kun plej vigla intereso la debatojn. Unue raportis K-do B a r t e l m e s (Paris) pri stato k ĝisnuna laboro de la Sekcio, ĝia historio, ĝia agado, fine pri la aperigo de la "Junulara Paĝo" en "S-ulo". Poste li mem proponis, ke alia K-do pli juna ol li okupu sin pri la gvidado de l' Sekcio, precipe ankaŭ, ĉar li mem havas tro da laboro pri la redaktado de "S-ulo". Post diskutado pri la raporto, en kiu partoprenis 6 Gek-doj, oni transiris al novelekto de l' estraro. Estas elektita kiel Sekciestro K-do K e u n i n g, Kleiststr. 41, D o r t m u n d, Germ., kiel redaktanto por la "Jun. Paĝo" K-do A. Schwarz, N e c k a r s - u l m, Germ. Ambaŭ akceptis deklarante, ke ili faros sian plejeblon por bone funkciigi la Sekcion. Konsiderante la malfortan financan situacion de la junularo ĝenerale k montrante al la ekzemplo de aliaj organizoj kun junularaj sekcioj, la kunvenintoj decidis unuanime direkti al la Direkcio de SAT peton ne nur pri morala, sed ankaŭ pri financa subteno en la alteco de 30 mk. g. jare, por ke la Sekciestro povu plenumi reguli siajn laborojn, interrilatante perkoresponde kun la sekcianoj.

Poste parolis K-do K a u l i c h - Bruselo pri internacia interligo k junularo. Li montris avantaĝojn de kolektiva k de individua korespondado. La diskuto montris, ke ambaŭ specoj da korespondado estas necesaj k aplikendaj por krei veran intiman interligon tutmondan per nia SAT-aparato k speciale nia Sekcio.

Tiam parolis K-do H o f m a n n - Leipzig pri la provo krei junularajn rondojn, ilia aktiveco, la malfaciloj, kiuj devas esti venkataj; k ankaŭ li parolis pri niaj rilatoj al aliaj junular-organizoj proletendencaj k nia kunlaborado kun la plenaĝaj K-doj en la grupoj k rondoj. -- Alian matenon sekvis diskutado pri tiu punkto. Plue estis diskutata pri junula literaturo k konklude estis esprimata la deziro, ke SAT eldonu pli da literaturo, kiu traktas junulajn temojn seriozajn, ekz. "Junuloj k seksa demando" k. s.

Entute regis sufiĉa entuziasmo por la Sekcio k nun devos montriĝi, ke la Junularo en la kadro de SAT pli aktiviĝas . . . Sekr.: B a r t e l m e s, Keuning.

PERESPERANTA LABORO

ESPERANTO-SERVO de SAT aperigos depost 1-a de oktobro k. j. ĉiusemajne specialan paĝon en "S-ulo". Tiu kvazaŭa reorganizo de Esperanto-Servo estu forta instigo al ĉiuj SAT-anoj, en siaj lokaj SAT-rondoj okupiĝi pri la estonta peresp-a laboro. Ĉiu SAT-rondo elektu aŭ komisiu kelkajn Gek-dojn, kiuj speciale plenumu la laborojn de Esperanto-Servo. Jen koncize la taskoj:

1. 1—2 K-doj sendu koncizajn raportojn (nur faktojn) pri ĉiaj okazintaĵoj en siaj urbo, fabriko, lando, profesio k. a. al la centrejo de Esperanto-Servo. (Se kelkaj Gek-doj en sama loko plenumas tiun laboron, ili nepre komune prilaboru ĉion por eviti ĉian duoblan, t. e. duone vanan laboron).

2. Kelkaj K-d(in)oj, prefere eĉ la tuta SAT-rondo, en siaj kunvenoj k diskutvesperoj, komune traduku la raportojn aperontajn sur la paĝo de "Esperanto-Servo" en "S-ulo". Tiuj raportoj poste estas transdonendaj al gazet-redakcioj, en pli grandaj lokoj k en tutaj regionoj multobligite dissendendaj.

Detaloj pri organizaj aranĝoj ankoraŭ aperos sur la speciala paĝo de Esperanto-Servo. Sed ni insiste petas, jam nun elektigi koncernajn K-d(in)ojn por tiu speciala laboro (en lokoj, kie jam ekzistas reprezentantoj de Esperanto-Servo, kompreneble nur povas okazi evtl. kompletigo de la peresp-a komitato).

Estonte por Esperanto-Servo nur taŭgos plej koncizaj k **nur** faktaj raportoj. Ju pli aktualaj la raportoj estos, des pli valora ankaŭ estos nia aparato. N e s e n d u m u l t a j n r a p o r t o j n, s e d n u r p l e j p r e s i n d a j n; des pli multnombraj Gek-doj partoprenu nian servon k sendu raportojn. En ĉiu n-o de "S-ulo" aperu sur la paĝo de Esperanto-Servo ĉiam raportoj el almenaŭ 5—6 diversaj regionoj aŭ landoj.

Gek-doj! La progreso de nia afero nur dependos de via aktiveco; sekve tuj organizu la peresp-an aparaton. Ĉion por la centrejo sendu al:

E s p e r a n t o - S e r v o, Gerberstr. 24, Leipzig C 1 (Germanio).

KION NI POVUS ATINGI ĈE RADIO-SENDSTACIOJ

Dum unu el niaj lastaj grupkunvenoj la gastejmastro, posedanto de radioaparato kun laŭtparolilo, demandis nin, ĉu ni lab. esp-istoj ne povus iniciati, ke ĉiulanda dissendilo traduku la diversspecajn tekstojn de la radio-aranĝoj en nian lingvon. Instigite de tio, mi alvokas la ĉiulandan radio-aŭskultantaron prikonsideri serioze nian proponon: Tradukinda mi opinias necese nur la alparolon de l' temoj, la paŭzo-vortojn kaj la finon de la div. temoj. Plendo regas precipe pri malsufiĉa kompreno de la eksterlandaj parolintoj ĉe diverslandaj sendstacioj. Oni ja ne povas lerni ok aŭ dek div. lingvojn, kaj ofte okazas, ke oni eĉ ne komprenas la nomon de urbo en nacia lingvo. Ankaŭ oni fariĝas dubemaj pri la paŭzoj inter la unuopaj muzikĥor- aŭ parolad-aranĝoj aŭ veter- kaj sport-raportoj. Ankoraŭ tute mankas tradukoj esp.-lingvaj por la finparoloj. Mi opinias, ke ni ĉiuj devus klopodi por atingi esp.-lingvan tradukon ĉe ĉiuj sendstacioj. Unuapaŝe ni provu enkonduki tradukadon el nacia esperanten de la div. alparoloj, la paŭzvortoj kaj la finparoloj de la aranĝoj. 1. Ekz. "Jen radio-stacio Kenigsvusterhaŭzen! Je la 15-a komenciĝos muzikorkestro — 5-minuta paŭzo — Fino de tiuj ĉi aranĝoj — Ĝis reaŭdo je la 18-a — Bonan nokton!" 2. Ekz. "Jen sendstacio Ĝenevo! Sekvas parolado de profesoro N. N. pri svisa agrikulturo — 10-minuta paŭzo — Ĝis reaŭdo je la 22-a — Sekvas veter- kaj sport-raportoj. — Ne forgesu la antenon... ktp." Tio sufiĉus. Ni laboru en tiu senco por atingi kontentigan rezulton kaj solvi gravan problemon. Iom post iom certe la aŭskultantaro alkutimiĝos, kaj samtempe ni instigos ĝin lerni esp-on. K-doj! Bonvolu skribi al div. radiostacioj por prikonsideri tiun proponon!

K l e i n e r (5135), Weissstein.

KUN TIU ĈI NUMERO ESTAS EKSPEDATA "LA LERNANTO"

RADIO LEIPZIG

Por povi respondi al demando de nia sendstacio Leipzig, mi petas ekstergermanajn gesamideanojn, kiuj aŭskultas nian sendstacion, sciigi min, kiel eble plej baldaŭ:

1. ĉu ili aŭskultas miajn regulajn esperanto-paroladojn,
2. ĉu ili aŭskultis la esperanto-sciigojn dum la pasinta SAT-Kongreso?

Respondoj estas pro tio necesaj, ĉar de tio dependas pluaj aranĝoj.

D-ro D i e t t e r l e, Leipzig W 31, Seumestr. 10.

KELKAJ PENSOJ PRI ESPERANTO-TEATRO

Laŭ invito de K-do Skor en "S-ulo" n-o 251 mi deziras esprimi mian opinion pri esp-a teatro. Kvankam mi estas juna kaj ne havas grandan sperton en tiu ĉi afero, tiu demando estas tre grava por mi, ĉar fininte mezan lernejon mi deziregas daŭrigi mian lernadon en speciala lernejo kaj prepari min por servado al sceneja arto. Mi konsentas kun ĉiuj proponoj de Skor kaj opiniaS, ke ĉiuj vojoj estas utilaj, por plibonigi la aferon. Efektive, tiel neŭtrala, kiel proleta literaturo preskaŭ tute ne havas taŭgajn scenojn, por prezenti al publiko, kiu plejparte ne tute posedas la lingvon. Eĉ zamenhofaj grandaj tradukoj ("La Rabistoj", "Ifigenio en Taŭrido", "Revizoro") aŭ Göte, "Faŭsto" ne taŭgas pro siaj longaj paroladoj kaj malmulteco da agoj.

Ankaŭ la antaŭ nelonge tradukita de Goldfeder revolucia scenaro "Versala Kaptito" suferas je tiu sama manko. Al mi tute plaĉis laŭ stilo nur unu teatraĵo (en kiu mi partoprenis): "Cindrulino", kiu konsistas el tre mallongaj frazoj kaj enhavas multe da agoj kaj tre kompreneblan bildon. Publiko tute ne posedanta esp-an lingvon bone komprenis kaj sincere aplaŭdis. Por laborista teatro, por ĝia "Proletkult" oni devas elekti novajn formojn: En rusa teatro tia formo estas nomata "Blua Bluzo", kie aktoroj en deklamo, kaj kantoj kun gimnastiko priskribas aktualajn temojn. Traduko de la plej trafaj scenoj tiuspecaj estus tre utila por esp-a teatro.

Mi multon atendis de nova ukraina ĵurnalo "Avangardo", al kiu mi sendis leteron kaj abonmonon. Sed bedaŭrinde ili revenis kun rimarko: "En adrestabelo ne estas registrita". Kun granda intereso mi atendas pluajn leterojn en "S-ulo" kaj estas preta korespondi kun ĉiuj interesiĝantoj persone.

G a l a P e t r o v a (17-j.), Novosibirsk, Str. de Tolstoj 55 (USSR).

SVEDAJ JUNSOCIALISTOJ EN ESTONIO

Dank' al esperanto interligiĝis amike 6-persona grupo da socialdemokrataj gejunuloj el Uppsala (Svedio) kun estonaj socialistoj. Ili alvenis en Tallinn 18. julio, inter ili la sekretario de l' Uppsala soc. junularo, K-do Aberg. Ilin akceptis en la haveno, loĝigis sen-

page k gvidis tra la vivindaĵoj de la urbo la loka soc. junula klubo. Poste kelkaj K-doj vizitis Pärnu, kie ili same estis gastigataj de la tiea soc. dem. klubo. Tio estis la unua tiuspeca renkontiĝo, k en ĝi esperanto ludis gravan interamikigan rolon. G. Norling.

TRA LA MOVADO
(Kroniko)

ĈEĤOSLOVAKIO. Plzen. Lab. societo esp-ista Plzen-Peklo aranĝos ekskurson k renkontiĝon kun germ. geesp-istoj en Eisenstein sabate 14. k dimanĉe 15. septembro! Sabate je 23-a horo nokte en staciđomo Eisenstein renkontiĝo de ĉeĥaj kun germ. esp-istoj, poste nokta supreniro al monto "Javor" (Arberberg 1457 m.). Dimanĉe ekskurso en ĉirkaŭo k restado en arbaro. Ge-esp-istoj el Plzen partoprenos multnombre por propagandi nian ideon ĉe limo, k germ. Gek-doj estas petataj ankaŭ multnombre partopreni. Manĝaĵojn prenu el hejmo. Gvidos Pekman.

ĈE LA NEŬTRALULOJ

La malfermo de la Internacia Esp. Muzeo en Vieno

okazis kune kun la Antaŭkongreso al la t. n. Universala Kongr. en la sama urbo. La Prezidanto de la Aŭstria Respubliko, Miklás, akceptis aŭdience la eminentulojn de la esp-istoj en la Kanceliera Palaco. La inaŭguro de l' muzeo okazis je 1. aŭgusto en ĉeesto de l' prezidanto k aliaj altranguloj. La prezidanto mem tiuokaze faris propagandan paroladon por esp-o.

La 21-a Universala Kongreso k 5-a Somera Universitato en Budapeŝto

okazinta de 2-a ĝis 9-a de aŭgusto, laŭ "Heroldo de Esp." estis partoprenata de proks. 1200—1300 esp-istoj (precizajn ciferojn la gazeto ĝis nun ne citis). El tiu relative granda nombro ĉeestis la (tri) laborkunsidojn laŭ "Heroldo" — "nur malmultaj personoj". Eĉ la unua laborkunsido estis "tre malbone vizitita". Kie do troviĝis la kongresanoj? Ili svarmis tra la urbo, amuziĝis, distris sin, dancis, montris siajn naciajn kostumojn. Efektive tiu kongreso laŭ ekstera aspekto ŝajne estis multe pli pompa k brila ol nia SAT-Kongreso. Tio estas facile klarigebla, ĉar ĝiaj partoprenantoj venis al la kongresurbo por elspezi sian monon por plezuroj ktp. Sendube la propaganda efiko, kiun faris tiu kongreso, ne estas subtaksinda. En Budapeŝto la esp-istoj postlasis fortan impreson. Koncertoj, artvesperoj, baloj alternis kun inaŭguroj de memortabuloj k standardoj, k ankaŭ la nombro da fakkunsidoj ŝajnas esti konsiderinda. La elekto de l' "plej bela esp-istino", de "Miss Esperanto" (= Fraŭlino Esperanto) ŝajne ne funkciis je ĉies kontentigo, ĉar "Heroldo" opinias, ke estas modaĵo nek utila nek malutila, kiun oni ĉe venontaj kongresoj verŝajne ne ripetos... La Hungara LEA (HESL) aranĝis sian apartan festvesperon, evidente kun la celo, atentigi la lab. elementojn inter la kongresanoj pri nia movado k varbi por la lab. esp-ismo. Rilate al la "neŭtraleco" de tiuj Univ. Kongresoj ni rimarkis, ke la redaktoro de "Heroldo" ricevis malagrable lin tuŝantan skuon per la parolado de l' eksministro Lukács, ĉefprotektanto de l' kongreso, kiu diris ĉe la malfermo de l' Somera Universitato i. a.: "...Tiu miljara lando (Hungario) dum multaj jarcentoj per propra korpo k sango defendis la okcidenton kaj tie evoluintan civilizon kontraŭ la detruantaj invadoj el oriento, k ĝi estos ankaŭ en estonteco la ŝirma bastiono de Okcidenteŭropo kontraŭ la bolŝevismo..." "La multnombra ĉeestantaro forte aplaŭdis lian paroladon", rimarkigas "Heroldo", sed la red. aldonas. "...Ni ankaŭ tute ne konsentas kun la aludo, kiu la eksministro faris pri bolŝevismo. La Universalaj Kongresoj de Esp. estas nek burĝaj nek kontraŭorientaj nek kontraŭbolŝevistaj, sed... universalaj. Anoj de ĉiuj partioj, de ĉiuj konfesioj, de ĉiuj mondperceptoj estas bonvenaj en ili..." Bedaŭrinde oni trovas ankoraŭ laboristajn esp-istojn, kiuj lasas sin delogi per tiaj sirenaj kantoj k preferas pagi altegan kongreskotizon por povi ĉeesti la amuzojn de tiuj Universalaj Kongresoj, anstataŭ viziti SAT-kongresan laboreman rondon k pozitive servi al la interesoj de sia klaso...

La 14-a Itala Kongreso de Esp-o

okazis de 28.—30. julio en Udine. Partoprenis pli ol 100 esp-istoj el Italio k eksterlando. Salutis la ĉefurbestro. Oni sendis telegramojn al la papo, la reĝo, Musolini ktp. por montri sian lojalecon al nacio k religio. Oni ankaŭ priparolis fondon de Nacia Muzeo de Esp-o. Cetere pri la progresoj de la esp. movado en Faŝistio ne estas konigitaj ciferoj. La grupo de Udine aperigis dulingvan ilustritan gvidlibron k eldonis artajn kongres-poŝtkartojn.

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

E. Drezen, La vojoj de formiĝo kaj disvastiĝo de la Lingvo Internacia. Esperantigis el rusa lingvo N. N. Eld. SAT, Eldona Kooperativo, Biblioteko de Sennaciulo n-o 10. 1929. Pĝ. 64. Form. 11½×15 cm. Prezo: 0.60 mk. g. — Leipzig O 27, Colmstr. 1, Administracio de SAT.

En la unua paragrafo la eminenta aŭtoro de "Historio de la Mondolingvo" riskas aserti, ke "lingvoj (naturaj naciaj) restos ekzisti, ...ĝis kiam malaperos lastaj limoj k diferencoj inter la apartaj popoloj, inter la materiaj k ekonomiaj formoj k kondiĉoj de ilia ekzistado."

Ŝajnas al ni, ke Drezen ne pravas. En multaj ŝtatoj malaperis provincaj limoj k tamen "restas ekzisti" aliaj lingvoj k idiomoj krom la ŝtata; lastatempe eĉ multaj "mortaj" reviviĝis. Aliparte daŭras ekzisti "diferencoj" inter la materiaj k ekonomiaj formoj k kondiĉoj de ilia ekzistado — k tamen tiuj pri-diferenculoj parolas — la saman lingvon.

En sia broŝuro la aŭtoro traktas preskaŭ sur la sama ŝtupo esp-on, kiu nun estas vivanta k literatura lingvo, kun aliaj — lingvoprojektoj. Ĉu simila traktado ne nur el propaganda, sed el la scienca vidpunkto estas ĝusta? Niaopinie — ne.

Tre interesa estas la "Kronologia Tabelo de la proponoj k projektoj de la internaciaj lingvoj", kvankam persone ni dubas, ĉu oni en tian tabelon devus meti nomon de ĉiu "frenezulo" ĉu alispeca naivulo, kiu "verkis" k aperigis unufolian "projekton", ofte eĉ nur — en manuskripto...

Kiu el esp-istoj ne "projektis" — "lingvojn", tuj post trafoliumo de la unue aĉetita lernolibro?! — Cetere ni pridubas la neceson de tia broŝuro en esp-o.

La tradukolingvo (la stilo) estas tre peza, krome ni renkontis diversajn erarojn kiel ekz. konformis, maso, motivigi, disvolvigo, kolektivo de, plimulto de, ni... sian esperon anstataŭ konformiĝis, amaso, motivi, disvolvo, kolektivo da, plimulto da, ni... nian esperon. S.G.-K.

Fernand Loriot, Les Problèmes de la Révolution Prolétarienne. Eld. Liberairie du Travail, 17, rue de Sambre-et-Meuse, Paris-10e. Prezo: 3 fr. Form. 12×19 cm. 76 pĝ. Franclingva. (Kritika pritrakto de la rusa revolucio, leninismo, rolo de l' politikaj partioj k diktatoreco de l' proletaro).

La **urba komitato de u. Salsk** deziras kolektive korespondadi kun ĉiulandaj Gek-doj pri vivo de laboristaro k kamparanaro en diversaj landoj. Adr.: Sovetio, Sev. kav. kraj, gorod **Salsk,** Gor. Kom. Esperantistov

HELPU NIN!

Gek-doj, eksterlandaj k germanaj, vi ĉiuj estas petataj sendi tuj ilustritajn poŝtkartojn k grupbildojn por lumbildparolado k varbvespero al: K-do **Artur Richter, Waltershausen bei Gotha,** Gartenstr. 11, Germanio.

Parizanoj! Atentu!

Juna K-do volas vojaĝi en Francio dum septembro. Li volas vidi k paroli kun esp. K-dojn tieaj. Ĉu K-doj en Francio korespondos kun li? Adreso: La Lernanton c/o K-do Stone, 14586, "Kenilworth" Grosvenor Ave. Rhyl, Wales, Anglio.

Gek-doj, organizoj de komunistoj, junkomunistoj, ateistoj kaj ĉiuj laboristoj!

Ĉeloj de junkomunistoj (100 membroj), ateistoj (90 membroj), esperantistoj (20 membroj) deziras korespondi kolektive k indiv. pri ĉiuj temoj kun ĉiuj landoj. Nia adreso estas: **Sovetio,** urbo **Kaluga,** Bakunina, 113. s/h tehnikumo. A. Tolkanica.

NIA POŜTO

11 027. — Via deziro estos traktita ĉe proks. Direkcia kunveno.

Bonesper. — La longa art. alvenis tro malfrue por tiu ĉi n-o. Trovu ĝin en la venonta.

11 082. — Jes, via artik. estos en venonta n-o.

10 624. — Via komuna artik. aperos en venonta n-o, ĉar tro malfrue ricevita por utiligi en ĉi tiu.

BM/ZXZY (Ldn.). — Ni nenion povas fari en afero de nerespondoj de korespondantoj. Bedaŭrinde tiu afero ankaŭ en SAT ne estas forigebla, kvankam ni kontraŭbatalas ĝin, permesante publikigon de nomoj de koresp-antoj ne plenumantaj sian mem-akceptitan devon. La kaŭzo de nesperteco ne ŝajnas havi valoron rilate al vi.

745. — Ni baldaŭ aperigos vian "opinion".

Sajapin. — Vi deziras presigon de via artik. "per plej grandaj literoj". Sed ni jam publikigis tute similajn faktojn diversfoje en "S-ulo", laste en "Internacia Armado" (n-o 252). Ni konsideros ĝin nur en okazo de bezono. — Per kongresdecidoj ni estas ligitaj rilate al uzado de pure zamenhofa lingvo. Tio montriĝis bona por nia afero, k ni ne konsentas priparoli "lingvajn eksperimentojn" en "S-ulo".

7658. — Via artikolo ne perdiĝos.

12 969. — Siavice aperos la "Tago".

Red.

Nekrologo

Mortis nia fervora K-do

ŜTEFANO MATEJOVSKY

(SAT-ano n-o 1227)

Ĉe lia tombo parolis esp.-lingve s-ano d-ro Austerlitz.

SAT-anoj el Preŝov, Ĉeĥoslovakio.

K * O * R * E * S * P * O * N * D * A * D * O

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. g., ĉiu plia linio la samon. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.
L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl. = poŝtmarko sur bildflanko, kĉl. = kun ĉiuj landoj, esp-ajo = esperantaĵo.
Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

BELGIO

K-do C. Severius, Touwstraat, 22/I., Antwerpen, dez. interŝ. PM per 250 aŭ 1000 pecoj.

ĈEĤOSLOVAKIO

K-do Rudolf Hoffmann, D. Pankratz, 124, Post Ringelshein, dez. interŝ. PM, PI, kĉl.

GERMANIO

K-do Emil Kiesl, Sonnenstr. 12, Fürth i. Bay., dez. koresp. kun francaj aŭ hispanaj jun-socialistoj. Resp. certe.

K-do Petro Hermanns, Zu den Eichen, 42, Duisburg-Wedau, dez. koresp. kĉl. pri simplaj temoj, L, PK, PI. Resp. garantiata.

— **Esp.-propagandiloj** el ĉl. k urboj dez. interŝ.: K-do Münz, Leipziger Str. 58, Berlin SW 19.

— **Filatelistoj!** — Sendu 50 aŭ 75 PM el viaj landoj, la saman kvanton mi sendos el mia lando. Adr.: K-do Rud. Pfützner, Karlsruher Str. 21, I, Dresden-A. 27.

K-do Herbert Wilhelm, Geibelstr. 5, Chemnitz, dez. interŝ. PI, bfl, kĉl. Resp. garantiata.

K-do Walter Neumann, Vogelsangstr. 66, Stuttgart, dez. interŝ. PI, bfl, il. gazetojn. Resp. garantiata.

K-do Hans Fischer, Am Tor 5, Limbach i. Sa., dez. koresp. kĉl. pri politik. temoj k samariana movado.

K-do Erhard Brösing, Siedlung 5, Russdorf i. Sa., dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl.

HISPANIO

K-do Amado Hernandez, Sagasta, 35, Zamoro, interŝ. ilustr. gazetojn kĉl., pref. kun Germanio k Anglio.

NEDERLANDO

K-do J. F. Goudowaard, St. Josefstraat, 6, Zwolle, dez. koresp. kĉl., PM, PI. Certe resp.

K-do J. L. Bruijn, Daguerre-straat, 156, s' Gravenhage, dez. skribe interrilati kun Gek-doj, aprobantaj la religian (aŭ kristanan) socialismon.

SOVETIO

K-doj Zemjonov Zuj, Poŝtkesto, 56, Vladivostok, Siberio, dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj.

— Junkomunista ĉelo Kolektiv "KSM", Elektro-Stancia, Kremenĉug, dez. koresp. kun jun. kom. (individue k grupe) pri ĉ. temoj. Resp. garantiata.

Adresŝanĝo. — K-do V. Zimin (6184), ul. Klara Cetkin, 10, Taŝkent (antaŭe en Misovaja, Burjat-Mongolio). Anstataŭ K-do 6184 restos peranto en Misovaja K-do A. Bertlen (14 128).

K-do Buriĉarski, ul. Lenina, 32, Krasnodar, dez. koresp. kĉl. pri literaturtemoj. Resp. garantiata.

K-do E. Voloĥvjanski (jun-pioniro), Bannij pereulok, 5, Kremenĉug, dez. koresp. kĉl., PK, PI, PM.

— Junkomunista ĉelo metiista: Rajpromsojuz "KSM", Kremenĉug, dez. koresp. kĉl. jun. kom (kolektive). Resp. garantiata.

K-do Gureviĉ (artisto), ul. Arcibuŝevskaja, 69, kv. 1, Samara, dez. koresp. kĉl. mandolinistoj.

K-do M. I. Dmirnov, 1-a Podgornaja, 22, Kineŝma, dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj, kolektive aŭ individue.

K-do Vsevolod Toporov, Berdiŝeva, 8, Votkinsk, Ural. obl., dez. koresp. kĉl., pri ĉ. temoj.

K-dino Gorenko Valentini, Cerjaevskaja 15, Rostov/Don, dez. koresp. kun gelernantoj L, PK, PI interŝanĝi gazet. k ĵurnal. Skribu multnombre por impresi lokan lernantaron. Resp. garant.

ENHAVO:

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)